

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5115224151
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5115224151.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Urbanovej a členov Mgr. Andreja Kekelyho a JUDr. Martiny Mochnáčovej, v právnej veci navrhovateľa: B. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. B. X, XXX XX I. - B., zastúpeného JUDr. Andreou Vladárovou, advokátkou so sídlom Veľká Okružná 17, 010 01 Žilina, IČO: 51 407 442, za účasti účastníkov konania (odporcov): 1/ X.. M. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX, XXX XX Z.. matky maloletého dieťaťa, zastúpenej JUDr. Martinom Olosom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Karola Kašjaka 1, 013 03 Rajecké Teplice, IČO: 42 055 148, 2/ mal. Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX, XXX XX Z., zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, 3/ Q. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXXX/X, XXX XX I., zastúpeného JUDr. Martinom Olosom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Karola Kašjaka 1, 013 13 Rajecké Teplice, IČO: 42 055 148, za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina, o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov, určenie, že práva a povinnosti z tohto právneho úkonu nevznikli, o určenie otcovstva a o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, o odvolaní odporcov v rade 1/ a 3/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 4C/374/2015-798 zo dňa 1. augusta 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 4C/374/2015-798 zo dňa 1. augusta 2022 vo výroku II., ktorým súd určil, že práva a povinnosti z neplatného právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k mal. Q. U., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol spísaný na Matričnom úrade Čadca dňa 10.08.2015 odporkyňou v rade 1/ F.. M. U., nar. XX.XX.XXXX a odporcom v rade 3/ Q. X., nar. XX.XX.XXXX, nevznikli, potvrdzuje.

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 4C/374/2015-798 zo dňa 1. augusta 2022 vo výrokoch III. a IV. zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo výroku I. zostáva rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 4C/374/2015-798 zo dňa 1. augusta 2022 nedotknutý.

Odvolací súd nariaďuje súdu prvej inštancie opravu napadnutého rozsudku v jeho záhlaví, a to tak, že správne označenie predmetu prejednávanej veci znie:

.... o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov, určenie, že práva a povinnosti z tohto právneho úkonu nevznikli, o určenie otcovstva a o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, ...

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa na určenie, že právny úkon súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k mal. Q. U. je neplatný (výrok I.). Súčasne určil, že práva a povinnosti z právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k mal. Q. U.,

nar. XX.XX.XXXX (ďalej aj odporca v rade 2/ alebo maloleté dieťa), ktorý bol spísaný na Matričnom úrade Čadca dňa 10.08.2015 účastníčkou v rade 1/ (ďalej len odporkyňa v rade 1/ alebo matka) F. M. U., nar. XX.XX.XXXX a účastníkom v rade 3/ (ďalej len odporca v rade 3/) Q. X., nar. XX.XX.XXXX, nevznikli (výrok II.). Následne určil, že navrhovateľ B. X., nar. XX.XX.XXXX, je otcom mal. Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, pochádzajúceho z matky F. M. U., nar. XX.XX.XXXX (výrok III.) a vyslovil, že o trovách konania rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej (výrok IV.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa pôvodne návrhom podaným na súd dňa 06.08.2015 domáhal určenia otcovstva k maloletému Q. U., nar. XX.XX.XXXX, tak, že súd určí, že navrhovateľ je otcom mal. Q. U., bytom u matky, pochádzajúceho z matky M. U., nar. XX.XX.XXXX. Súčasne žiadal zveriť mal. Q. U., bytom u matky, do osobnej starostlivosti matky M. U. a otcovi uložiť povinnosť prispievať na výživu mal. Q. U. mesačne sumou 50,00 Eur k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súčasne navrhovateľ žiadal, aby mu súd priznal voči odporkyňi trovy konania.

3. Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že sa cíti byť biologickým otcom mal. Q. U., ktorý sa narodil odporkyňi v rade 1/ dňa XX.XX.XXXX, keďže s odporkyňou v rade 1/ (označenej v návrhu ako odporkyňa - poznámka odvolacieho súdu) súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako 180 dní a viac ako 300 dní. Navrhovateľ a odporkyňa v rade 1/ žili spoločne v jednej domácnosti a v dňoch rozhodných pre splodenie dieťaťa dlhodobo žili v partnerskom vzťahu. Navrhovateľ viackrát vyzval odporkyňu v rade 1/, aby uznala jeho otcovstvo k mal. Q., táto však jeho otcovstvo z doposiaľ neznámych dôvodov absolútne odmieta. V prípade potreby navrhovateľ navrhoval v konaní vykonať dôkaz analýzou DNA. Nakoľko odporkyňa odmieta komunikovať s navrhovateľom, nepristúpila ani k súhlasnému vyhláseniu rodičov. Hoci navrhovateľ má záujem o mal. Q., odporkyňa v rade 1/ bez udania dôvodu odmieta akékoľvek jeho tvrdenia o tom, že by mal byť otcom jej syna. Ďalej navrhovateľ uviedol, že odporkyňa nepopiera skutočnosť, že navrhovateľ je otcom jej dieťaťa, no doposiaľ ani po jeho opätovných žiadostiach, či už prostredníctvom e-mailu, SMS alebo telefonickej komunikácie, alebo prostredníctvom psychologičkej poradne F. U., ktorého sa obidvaja zúčastnili, neumožnila navrhovateľovi stretnúť sa s maloletým, prípadne zámerne vyhľadávala rôzne spôsoby ako znemožniť navrhovateľovi styk s maloletým nezmyselnými tvrdeniami o tom, že by to bolo na ujmu maloletého. Odporkyňa v rade 1/ neinformovala navrhovateľa o narodení maloletého Q.. Navrhovateľ sa to dozvedel len z komunikácie s tretími osobami, a preto hneď po zistení, že sa stal otcom, navštívil odporkyňu v rade 1/ a maloletého v pôrodnici, čo však vyústilo do hysterického záchvatu odporkyne v rade 1/, ktorá ho odtiaľ vyhnala a zakázala mu navštevovať svojho syna. To, že odporkyňa v rade 1/ nepopiera, že navrhovateľ je otcom maloletého, potvrdzuje aj e-mailová komunikácia medzi účastníkmi konania, kde jednoznačne odporkyňa v rade 1/ označuje maloletého za ich spoločného syna. Zároveň sa navrhovateľ súčasne s návrhom vo veci samej domáhal nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd rozhodol, že navrhovateľ je oprávnený stretávať sa s maloletým Q. U. každý nepárny týždeň v kalendárnom roku, a to v stredu od 15.00 do 17.00 hod. a každú sobotu v kalendárnom roku v čase od 13.00 do 18.00 hod. za prítomnosti matky na čas do rozhodnutia vo veci samej.

4. Uznesením č. k. 4C/374/2015-66 zo dňa 02.03.2016 okresný súd pripustil, aby do konania vstúpil ďalší účastník konania na stranu odporcu, a to ako odporca 3/ Q. X.. Na základe odvolania odporcov v rade 1/ a 3/ Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 5Co/81/2017 zo dňa 28.04.2017 odvolanie matky maloletého dieťaťa a otca maloletého dieťaťa, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, odmietol. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali odporcovia 1/ a 3/ dovolanie, ktoré dovolací súd uznesením sp. zn. 5Cdo/108/2018 zo dňa 09.08.2018 odmietol, a to z dôvodu jeho neprípustnosti bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

5. Následne podaním zo dňa 23.10.2019 navrhovateľ doručil konajúcemu súdu návrh na zmenu žaloby dôvodiac, že v konaní od počiatku poukazoval na okolnosti, za akých došlo k uznaniu otcovstva k maloletému Q. U., nar. XX.XX.XXXX. Tento úkon považoval za neplatný a ešte dňa 23.03.2016 podal na Okresný súd Žilina návrh o určenie jeho neplatnosti. Uvedené konanie bolo vedené pod sp. zn. 6C/79/2016 a súd v ňom meritórne nerozhodol dôvodiac, že posudzovanie platnosti/ neplatnosti právneho úkonu má byť vyriešené prejudiciálne v konaní sp. zn. 4C/374/2015. Vzhľadom na konštatáciu súdu na poslednom pojednávaní dňa 25.09.2019 o vhodnosti vyriešiť túto otázku tak, aby bola predmetom konania, tiež konštatácie ohľadne aplikácie uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 zo dňa 31.10.2017, na ktoré poukázal tiež Krajský súd v Žiline v zrušujúcom uznesení č. k. 11Co/127/2019-382 zo dňa 30.05.2019, navrhoval pripustiť zmenu rozsudového návrhu tak, aby v konaní sp. zn. 4C/374/2015 bola predmetom konania i neplatnosť právneho úkonu. Neplatnosť tohto právneho úkonu navrhovateľ právne odôvodnil s poukazom na ust. § 37 ods.

1a § 39 Občianskeho zákonníka a skutkovo v rámci tohto procesného návrhu zopakoval tú istú skutkovú argumentáciu, ako prednášal v konaní o určenie otcovstva v konaní sp. zn. 4C/374/2015, pretože všetky okolnosti, ktoré navrhovateľ uviedol ako dôvody pre určenie otcovstva v tomto spore nasvedčujú tomu, že odporca v rade 3/ Q. X. nie je skutočným biologickým otcom maloletého Q. U.. V tomto smere významná je časová postupnosť. K súhlasnému vyhláseniu o určenie otcovstva urobenému matkou maloletého a Q. X. došlo až dňa 10.08.2015, teda po dvoch mesiacoch od narodenia dieťaťa. K uvedenému úkonu matka maloletého (odporkyňa v rade 1/) a odporca v rade 3/ Q. X. pristúpili až potom, čo matka maloletého bola vyzvaná na uzavretie dohody o úprave práv a povinností k maloletému Q. navrhovateľom, a to podaním zo dňa 06.08.2015. Právny otec maloletého bol v čase uznania otcovstva ženatý so zákonitou manželkou a ani po uznaní otcovstva sa nerozvedol, dokonca v roku 2017 splodili so zákonitou manželkou ďalšie dieťa. Matka maloletého sa nikdy nevyjadrovala, ani pred navrhovateľom, ani pred priateľmi, že by navrhovateľ nemal byť otcom dieťaťa, nikdy neprezentovala svoj vzťah s odporcom v rade 3/ pred navrhovateľom a spoločnými známymi, dokonca v e-mailovej korešpondencii zaslanej navrhovateľovi uviedla: „... zdravie a hlavne život nášho syna ...“. Navrhovateľ počas tehotenstva, až do narodenia dieťaťa, absolvoval spoločne s matkou maloletého lekárske vyšetrenia, navštevoval poradňu, ako aj partnerskú poradňu za účelom zachovania partnerského vzťahu a prípravy na budúce rodičovstvo. Matka maloletého nikdy nepopierala otcovstvo navrhovateľa, naopak utvrdzovala tento jeho status. Navrhovateľ nemal žiadny dôvod a ani pochybnosť o svojom otcovstve k maloletému odporcovi v rade 2/. V rozhodnom období viedol s matkou maloletého partnerský a intímny život, trávil čas s ňou a spoločnými priateľmi, ľudovo povedané „spolu chodili“. Ich zväzok nevykazoval žiadne známky nesúladu. Matka v konaní sp. zn. 4C/374/2015, ktoré je vedené od augusta 2015, po prvýkrát explicitne až v svojom podaní zo dňa 07.01.2019 doručenom súdu 09.01.2019 uviedla, že navrhovateľ nie je biologickým otcom dieťaťa. Ani pred ÚPSVaR Žilina v rámci šetrenia, ktoré tento orgán vykonal po podaní návrhu, nevyjadрила, že navrhovateľ nie je biologickým otcom dieťaťa, vyjadrovala sa len k právneho otca Q. X. (pozri č.l. 158 spisu), následne ani v žiadnom z ďalších písomných podaní. Aj postoj matky a právneho otca v označenom konaní čiastočne preukazuje ich snahu zmariť objasnenie veci. Títo sa nedostavovali na pojednávania bez náležitých a preukázaných dôvodov na ich ospravedlnenie, dokonca niekedy bez akéhokoľvek ospravedlnenia, a tým marili ich osobný výsluch, ktorý avizoval súd opakovane ako nevyhnutný. Všetky uvádzané skutočnosti a označené dôkazy nasvedčujú tomu, že skutočnou vôľou matky a právneho otca bolo vylúčiť biologického otca z otcovstva k maloletému dieťaťu, čo je z hľadiska posúdenia platnosti, resp. neplatnosti takéhoto úkonu právne významné. Takéto ich konanie sa zásadným spôsobom prieči dobrým mravom a obchádza zákon. Účastníci tohto právneho úkonu (ne)zamýšľali vyvolať tie právne účinky, ktoré Zákon o rodine s takýmto prejavom vôle spája, fakticky obišli zákon tým, že uznali cudzie dieťa za vlastné mužom, ktorý nie je biologickým otcom, na čo však slúži iný inštitút, a to osvojenie. Tento úkon vykazuje znaky rozporu so základnými všeobecne uznávanými a v spoločnosti panujúcimi morálnymi zásadami ohľadne vzťahov a konania medzi ľuďmi, akými sú práve rodičovské práva a povinnosti, práva dieťaťa poznať svoj pôvod a zosúladiť biologickú a právnu realitu, právo biologického otca na rodinný život. O to viac, pokiaľ súčasný stav medzi matkou, právnym otcom, biologickým otcom a najmä maloletým dieťaťom vôbec nenasvedčuje tomu, že by dieťa žilo v stabilizovanom rodinnom prostredí s právnym otcom. Biologický otec od počiatku ešte v konaní sp. zn. 4C/374/2015 poukazoval na porušovanie jeho práva na rodinný život v zmysle článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Naopak u maloletého, za daného stavu, keď od narodenia nežije so svojím právnym otcom, nemôže byť narušené jeho rodinné prostredie a vyhlásením neplatnosti právneho úkonu a určením otcovstva biologickému otcovi nemôže byť zasiahnuté významným spôsobom do jeho práv. Nemôže byť preto naplnená ani požiadavka, že by uvedené vykazovalo znaky porušenia najlepšieho záujmu dieťaťa. Naproti tomu biologický otec osvedčil, že v rozhodnom období viedol s matkou intímny život, o čom svedčia i prehlásenia tretích osôb v konaní sp. zn. 4C/374/2015 a zároveň zo skutočností zistených v konaní sp. zn. 30P/330/2018 nevyplývajú skutočnosti, ktoré aktuálne tvrdí právny zástupca právneho otca a matky (odporcov v rade 1/ a 3/). Čo sa týka nariadeného znaleckého dokazovania, matka sa k znalcovi s dieťaťom nedostavila, v rámci svojej procesnej obrany práve analýza metódou DNA mohla vyvrátiť biologické otcovstvo navrhovateľa. Matka (odporkyňa v rade 1/) od nariadenia dokazovania opätovne procesnými obštrukciami a postojom dosiahla oddialenie meritórneho rozhodnutia. Súd využil všetky procesné prostriedky, aby dosiahol dostavenie sa matky s dieťaťom k znalcovi za účelom vykonania znaleckého posudku. Matka sa vlastným postojom vystavila vyvráteniu otcovstva navrhovateľa znaleckým dokazovaním, čo však

nemôže byť na ujmu navrhovateľa, a preto treba takýto jej postoj vyhodnotiť ako neúčinnú procesnú obranu právneho otca (odporcu v rade 3/) a matky dieťaťa.

6. Na pojednávaní konanom dňa 11.12.2019 okresný súd pripustil zmenu návrhu na začatie konania spočívajúcu v jeho rozšírení tak, že jeho petit bude znieť nasledovne: "Súd určuje, že právny úkon súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k maloletému Q. U., nar. XX.XX.XXXX, spísaný na Matričnom úrade Čadca dňa 10.8.2015 účastníčkou v rade 1/ F. M. U., nar. XX.XX.XXXX a účastníkom v rade 3/ Q. X., nar. XX.XX.XXXX, je neplatný. Súd určuje, že navrhovateľ B. X., nar. XX.XX.XXXX, je otcom maloletého Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, pochádzajúceho z matky F. M. U., nar. XX.XX.XXXX. Súd zveruje maloletého Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, do jej osobnej starostlivosti. Obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať, ako aj spravovať jeho majetok. Otec B. X., nar. XX.XX.XXXX, je povinný platiť na maloletého syna Q. U. výživné vo výške 50,00 Eur mesačne k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Navrhovateľovi súd priznáva trovy konania voči účastníčke v rade 1/ a účastníkovi v rade 3/ v rozsahu 100 %.

7. Dňa 27.07.2022 navrhovateľ doručil konajúcemu súdu ďalší návrh na pripustenie zmeny predchádzajúceho petitu návrhu spočívajúceho v jeho rozšírení o výrok: „Súd určuje, že práva a povinnosti z právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k maloletému Q. U., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol spísaný na Matričnom úrade Čadca dňa 10.08.2015 účastníčkou v rade 1/ F. M. U., nar. XX.XX.XXXX a účastníkom v rade 3/ Q. X., nar. XX.XX.XXXX, nevznikli.“ Na pojednávaní konanom dňa 01.08.2022 súd uvedenú zmenu návrhu na začatie konania pripustil.

8. Žalovaní v rade 1/ a 3/ vo svojich vyjadreniach v štádiu prvoinštančného konania žiadali konanie o návrhu navrhovateľa na určenie otcovstva zastaviť a vo zvyšnej časti jeho návrh ako nedôvodný zamietnuť. Súčasne si uplatnili voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov konania.

9. Uviedli, že žiadne konkrétne ustanovenie medzinárodnej zmluvy či dohovoru, ktorými by bola SR viazaná, neupravuje otázku určovania rodičovstva (otcovstva či materstva) širšie než zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine. Konanie o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov v danej veci na súde vôbec neprebíha, pričom túto otázku nie je možné riešiť ako otázku predbežnú a ani Najvyšší súd SR vo svojom kasačnom rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/224/2016 túto možnosť riešenia takejto prejudiciálnej otázky súdom nepripustil. V opačnom prípade by súd mohol akékoľvek statusové veci upravené Zákonom o rodine riešiť kedykoľvek a akokoľvek prejudiciálne, došlo by tak k totálnej ignorácii zákonných inštitútov (napr. zapretia otcovstva, určenia neplatnosti manželstva), prekluzívnych lehôt a všeobecnému obchádzaniu zákona, ktorého znenie by sa stalo de facto nezáväznú. Zákon o rodine pritom obsahuje kogentné hmotnoprávne normy, ktorých aplikáciu nemožno vylúčiť ani dohodou subjektov. Súčasná procesná situácia v tomto konaní sa tak podstatne líši od procesnej situácie riešenej v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 zo dňa 31.10.2017. V označenom konaní totiž už prebiehalo konanie o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov, ktoré však v aktuálnom konaní neprebíha - Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 1Tdo/52/2011 (ktorým odmietol dovolanie obvinenej) v identickej právnej veci jasne ťažiskovo uzavrel, že ide o hrubé porušenie procesnoprávnych a hmotnoprávnych ustanovení, pokiaľ súd rozhodne o určení otcovstva napriek skutočnosti, že v knihe narodení bol zapísaný otec a k zapretiu jeho otcovstva nedošlo (takýmto určením otcovstva totiž vznikne navrhovateľovi neoprávnený prospech v rodinných vzťahoch), pričom slovenský právny poriadok nepozná inštitút dvojotcovstva, ktorého sa v podstate podaným návrhom aktuálne domáha navrhovateľ. V Slovenskej republike preto doposiaľ neexistuje právoplatný rozsudok, ktorým by súd určil otcovstvo k dieťaťu, ktoré otca určeného má, a to bez právoplatného zapretia alebo určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov. Zároveň v Slovenskej republike doposiaľ taktiež neexistuje ani právoplatný rozsudok o určení neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 nie je konštantnou judikatúrou tohto súdu. Aktuálne už uplynula zákonná trojročná prekluzívna lehota na zapretie otcovstva (pre možnosť určenia otcovstva súdom je pritom ex lege potrebné, aby otcovstvo predchádzajúceho otca bolo právoplatne zapreté a dieťa bolo tzv. právne voľné. Zákon o rodine a ani CMP pritom vôbec nepredpokladá možnosť, aby súd bez právoplatného zapretia, resp. určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov, meritórne určoval otcovstvo v konaní o určení otcovstva. Doposiaľ žiaden z oprávnených subjektov, t. j. matka, otec alebo dieťa nepodal návrh o zapretie otcovstva voči maloletému Q.. Súčasne konanie o určenie otcovstva je mimosporovým konaním a spravuje sa ustanoveniami CMP, aj v otázke okruhu účastníkov. Je neprípustné a zjavne nezákonné, aby účastníkom v tomto konaní bol aj akýkoľvek iný subjekt, t. j. účastníctvo odporcu v rade 3/ je v tomto konaní ex lege neprípustné a Q. X. teda nemôže byť účastníkom tohto konania. Takisto navrhovateľ nemá podľa predpisov rodinného práva aktívnu legitímáciu na podanie tohto návrhu a nemôže byť účastníkom tohto konania. Aktívnu legitímáciu

by mal iba v prípade, ak by došlo k právoplatnému zapretiu otcovstva alebo právoplatného určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov (za predpokladu, že takýto návrh o určenie neplatnosti by súd hmotnoprávne pripustil a bol by súčasne tvrdený a preukázaný naliehavý právny záujem na takomto určeni). Súdna prax dlhodobo rešpektuje právne normy Zákona o rodine, ust. § 108 O.s.p. a t.č. ust. § 109 CMP, ktoré jasne prikazujú súdu konanie o určenie otcovstva za situácie určenia otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov ex offa zastaviť, nakoľko súd po určeni otcovstva druhou zákonnou domnienkou stratil ďalej právomoc rozhodovať o otázke otcovstva k maloletému dieťaťu. V opačnom prípade by došlo k popretiu celého radu právnych predpisov, inštitútov, hmotnoprávných a procesných noriem, porušení princípu právnej istoty a v podstate k odmietnutiu právneho poriadku suverénneho štátu, nehovoriac o porušení práv odporcov.

10. Prokurátor v tomto konaní navrhol, aby súd zmene návrhu vyhovel minimálne v časti požadovaného petitu, aby súd rozhodol o určeni neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov o určeni otcovstva k maloletému Q. U.. Akcentoval, že zo strany navrhovateľa sa nejedná o zjavne bezdôvodný návrh, pretože sú tu závažné tvrdenia navrhovateľa, dôkaz v spise a správanie sa matky a právneho otca, ktoré naopak naznačujú, že návrh je podaný dôvodne. Vo vzťahu k prípadným návrhom na vykonanie dokazovania uviedol, že predmetom tohto konania nie je zisťovanie konfliktu a vzťahu matky a domnelého otca, ale predovšetkým záujem maloletého dieťaťa na to, aby poznal svojho biologického otca, ktorý tento záujem je tak, ako už uviedol na prvom pojednávaní, je nadradený v tomto smere stabilnému, bezpečnému a harmonickému výchovnému a rodinnému prostrediu, ktoré medzi matkou a právnym otcom v tomto konaní nebolo preukázané, ani zistené. V tomto smere jediným dôkazom, ktorý môže odstrániť spornosť práv navrhovateľa, ako aj matky, je vykonanie znaleckého dokazovania vo vzťahu k zisteniu toho, či navrhovateľ je alebo nie je biologickým otcom dieťaťa. Konanie o určeni neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov síce zásadne neodstráni spornosť práv navrhovateľa k dieťaťu, ale bude možné v rámci dokazovania vykonať znalecké dokazovanie, ktoré nepochybne túto spornosť odstráni, a to

bez ohľadu na to, či súd v tomto konaní následne rozhodne o tom, či je navrhovateľ biologickým otcom maloletého dieťaťa. Tak, ako bolo viackrát uvádzané v konaní, Najvyšší súd SR nevyklučuje, aby súd o určeni neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov v konaní konal. Je teda zrejmé, že ani v zmysle aktuálnej právnej úpravy nie sú prekážky na to, aby súd konal a pripustil zmenu návrhu vo vzťahu k určeni, že súhlasné vyhlásenie rodičov nie je platné.

11. Okresný súd vec prejednal a rozhodol na pojednávaní za prítomnosti právnych zástupcov navrhovateľa a odporcov v rade 1/ a 3/, kolízneho opatrovníka maloletého odporcu v rade 2/ a prokurátora Okresnej prokuratúry Žilina.

12. Právna zástupkyňa navrhovateľa na pojednávaní nad rámec písomných podaní uviedla, že nie je pravdou, že otec sa výroku neplatnosti súhlasného vyhlásenia domáha až po štyroch rokoch. Žalobu podal na Okresný súd Žilina ešte v marci 2016, ktoré konanie bolo vedené pod sp. zn. 6C/79/2016, ale toto konanie súd uznesením zastavil, kvôli litispendencii. Následne súd v aktuálnom konaní uviedol, že z hľadiska právnej istoty by bolo vhodné určiť neplatnosť súhlasného vyhlásenia rodičov k maloletému Q. samostatným výrokom, a preto navrhovateľ upravil svoj návrh, ktorý doplnil o samostatný výrok v zmysle predbežného právneho názoru súdu prezentovaného na pojednávaní.

13. Z rodného listu maloletého Q. U. zo dňa 10.08.2015 súd zistil, že ako otec je vedený v knihe narodení Matričného úradu v Čadci odporca v rade 3/ a matka odporkyňa v rade 1/ (č.l. 49 spisu). Zo zápisnice o určeni otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov spísanej na Matričnom úrade Čadca dňa 10.05.2015 vyplýva, že odporca v rade 3/ ako otec a odporkyňa v rade 1/ ako matka súhlasne vyhlásili, že otcom maloletého je odporca v rade 3/ a dohoda o priezvisku dieťaťa je U. (č. l. 50 spisu).

14. Z emailovej komunikácie predloženej navrhovateľom vyplýva, že v období od 21.02.2015 do 19.05.2015 prebiehala medzi odporkyňou v rade 1/ a navrhovateľom komunikácia, v ktorej dňa 21.02.2015 označila maloletého Q. za ich dieťa (č. l. 4 až 11 spisu).

15. Podľa potvrdenia gynekológa matky zo dňa 11.12.2019 bola posledná menštruácia matky pri tehotenstve z roku 2015 dňa 30.08.2014 (č. l. 532d spisu).

16. Z písomných vyjadrení svedkov F. V., D.. F. K., F. F., D.. P. L., P. V., D.. F. A. a D.. F. A. vyplýva, že menovaní potvrdzujú existenciu vzťahu navrhovateľa a odporkyne v rade 1/, ako aj skutočnosť, že im títo spoločne oznámili tehotenstvo odporkyne v rade 1/ (č. l. 146-154 spisu).

17. Zo správy ÚPSVaR Žilina zo dňa 15.08.2017 mal konajúci súd preukázané, že maloletý býva s matkou (odporkyňou v rade 1/) na adrese Z. XXX, otec - odporca v rade 3/ nežije s nimi v spoločnej domácnosti, no maloletého Q. navštevuje u starých rodičov asi dvakrát mesačne na cca 2 hodiny. Otec je prispieva na výživu 70,00 Eur mesačne. Rodičia maloletého netvoria rodinu.

18. Po právnej stránke súd prvej inštancie posúdil vec v súlade s čl. 3 ods. 1, čl. 7 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 19 ods. 2 a čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky a tiež príslušných ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), konkrétne § 90, § 91 ods. 1 a 2, § 94 ods. 1 a 2, § 110 a tiež ust. § 39 Občianskeho zákonníka s použitím § 108 až § 110 CMP a uviedol, že určenie otcovstva sa opiera o tri domnienky otcovstva, ktoré sú vyvrátené, a to: 1/ domnienka otcovstva svedčiaca manželovi matky; ak sa otcovstvo nedá určiť podľa prvej domnienky, nastupuje 2/ domnienka otcovstva, tzv. otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov. Domnienka otcovstva svedčiaca mužovi, ktorý spolu s matkou súhlasne vyhlásil, že je otcom dieťaťa, uprednostňuje tzv. sociálne rodičovstvo, keď nie je preskúmané, či tento muž skutočne je biologickým otcom dieťaťa alebo nie. Uplatňuje sa tu "chcené rodičovstvo", ktoré rešpektuje autonómiu vôle rodičov. Avšak potláčajú sa práva dieťaťa poznať svoj prirodzený biologický pôvod. Ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, nastupuje 3/ domnienka otcovstva svedčiaca mužovi, ktorý s matkou dieťaťa súložil v dobe rozhodnej pre narodenie dieťaťa, pričom jej aplikácia je budovaná na preukazovaní skutočnosti, že muž súložil s matkou dieťaťa v dobe rozhodnej pre narodenie dieťaťa.

19. Pri posledných dvoch spomínaných domnienkach Zákon o rodine neposkytuje biologickému otcovi možnosť zaprieť otcovstvo právneho otca, t. j. manžela alebo toho, ktorý bol určený na základe súhlasného vyhlásenia rodičov.

20. V prípade druhej domnienky otcovstva určeného súhlasným vyhlásením však treba reflektovať uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/224/2016 zo dňa 31.10.2017, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 68/2018. V uvedenom uznesení sa uvádza, že „tak právna teória ako aj súdna prax nevyklúčujú možnosť domáhať sa v civilnom konaní určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov o otcovstve, pokiaľ by neboli náležitosti vyhlásenia právneho úkonu v zmysle § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka splnené, resp. ak obaja vyhlasujúci rodičia vedeli, že muž, ktorý takéto vyhlásenie učinil, nie je jeho biologickým otcom (pozri Zákon o rodine, Komentár, Doc. JUDr. Bronislava Pavelková, PhD., 2. vydanie 2013, C-H-BECK, str. 543, resp. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/492/2015).“

21. Teda hoci Zákon o rodine nepriznáva biologickému otcovi domáhať sa zapretia otcovstva, Najvyšší súd SR v citovanom rozhodnutí uviedol, že v prípade konfliktu medzi právnym a biologickým otcom by nemala absentovať v právnej úprave možnosť nápravy takéhoto nežiaduceho stavu. Treba preto pripustiť na strane navrhovateľa možnosť domáhať sa na súde ochrany svojho práva (práva na súkromný a rodinný život) žalobou o určenie neplatnosti tohto právneho úkonu.

22. V opačnom prípade dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae) a porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd. Zároveň Najvyšší súd prezentoval názor, že pri riešení daného prípadu je možné subsidiárne aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch. Zákon o rodine ako hmotnoprávny predpis totiž nie je špeciálnou právnou úpravou k Občianskemu súdnemu poriadku, ktorý je procesným predpisom. Zákon o rodine v ustanovení § 110 umožňuje podporné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sa použijú vtedy, ak Zákon o rodine určitú otázku neupravuje alebo ju upravuje neúplne.

23. Keďže Zákon o rodine otázku platnosti právnych úkonov, akým je aj súhlasné vyhlásenie rodičov o otcovstve, neupravuje, treba potom použiť príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, t. j. možno primerane použiť tiež ustanovenia § 37 ods. 1, § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka.

24. Podľa dovolacieho súdu má súd prvej inštancie podľa žaloby o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia žalovaných o otcovstve riešiť otázku, či za situácie, keď v čase urobenia právneho úkonu mali vedomosť o tom, že odporca nie je biologickým otcom maloletého, je tento právny úkon neplatný podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre nedostatok vážnosti vôle, resp. podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre obchádzanie zákona.“

25. Vychádzajúc z označeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR mal súd prvej inštancie za to, že navrhovateľ ako domnelý otec dieťaťa nemôže byť účastníkom konania o zapretie otcovstva a jedinou zákonnou možnosťou, ktorou by mohol dosiahnuť zrušenie matričného zápisu iného muža ako otca dieťaťa, by bolo rozhodnutie súdu, ktorým by skonštatoval absolútnu neplatnosť právneho úkonu, na základe ktorého došlo k tomuto matričnému zápisu. Konštatovaním absolútnej neplatnosti tohto zápisu by sa odstránila prekážka určenia otcovstva podľa druhej zákonnej domnienky a súd by mohol pristúpiť k určeniu otcovstva podľa tretej zákonnej domnienky.

26. Zároveň Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/224/2016 zo dňa 31.10.2017 konštatoval, že ak by súd nepriznal otcovi možnosť podať žalobu o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov,

zohľadňujúc fakt, že v právnej úprave absentuje možnosť nápravy takéhoto nežiaduceho stavu, došlo by k odmietnutiu spravodlivosti.

27. Čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručuje právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života a je nepochybné, že tento článok je možné aplikovať na biologické vzťahy medzi rodičmi a deťmi. Aj Najvyšší súd SR v konaní sp. zn. 5Cdo/492/2015 zo dňa 22. júna 2016 okrem iného uviedol, že je nepochybné, že tak v prípade Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd ako aj Dohovoru o právach dieťaťa ide o také medzinárodné zmluvy, ktorých vzťah k zákonom Slovenskej republiky je predmetom úpravy čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, čo znamená, že len súd môže v procese aplikácie a rozhodovania sporu v individuálnej veci založiť ich prednosť pred aplikáciou zákona (ako vnútroštátneho predpisu). Rozhodujúcou je tu teda úvaha súdu o tom, či medzinárodné zmluvy poskytujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd ako vnútroštátne právo. Teda, či medzinárodné zmluvy je potrebné aplikovať prednostne pred príslušnou zákonnou úpravou. Pri riešení tejto otázky treba, aby súdy zohľadnili príslušnú judikatúru súdov (najmä ESLP, ESD), medzinárodnú prax i doterajšie všeobecné akceptované postupy medzinárodných orgánov uplatňované pri vykonávaní príslušných ustanovení medzinárodných zmlúv. Dovolací súd v citovanom rozsudku uviedol, že „uznáva, že prirodzená rodina (biologické rodičovstvo) je základom pre rodinné vzťahy a má jej byť poskytovaná prioritná podpora a ochrana, tomu zodpovedá aj systém zákonných domniek (fikcií) otcovstva zakotvujúcich právne otcovstvo v prospech chránených záujmov dieťaťa a rodiny, v ktorej žije. Uplatnenie právneho rámca zákonných domniek otcovstva a ich dopadov (procesné nevynímajúc, § 109 O.s.p.) musí byť v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a musí zodpovedať špecifickým okolnostiam prejednávaneho prípadu.“

28. V danej súvislosti okresný súd poukázal aj na Dohovor o právach dieťaťa, ktorý vo svojich článkoch (konkrétne čl. 7 a nasl.) hovorí, že dieťa má právo poznať vlastných rodičov a byť v ich opatere, má právo na zachovanie vlastnej identity, vrátane rodinných zväzkov. Zároveň obidva procesné kódexy (CSP aj CMP) vo svojich základných princípoch uprednostňujú prirodzeno-právny výklad a aplikáciu zákonov, čiže hľadanie toho, čo je správne a spravodlivé. A výklad ustanovení zákona má byť súladný s hodnotami, ktoré sú ním chránené (čl. 2 Základných princípov CMP). V súvislosti s vyššie uvedenými zákonnými domnienkami a inštitútom určenia otcovstva je však potrebné uviesť, že musia byť v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa, ktorý má prednosť pred vnútroštátnymi predpismi.

29. Vychádzajúc z citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že v tomto prípade má absolútnu prednosť najlepší záujem dieťaťa, ktorým je v tomto prípade právo dieťaťa poznať svojho biologického otca. Z uvedených dôvodov sa nestotožnil s návrhom odporcov v rade 1/ a 3/ na zastavenie konania, ktorí argumentovali nedostatkom právomoci súdu konať vo veci, keďže už bolo otcovstvo určené súhlasným vyhlásením. Pokiaľ odporcovia v rade 1/ a 3/ poukazovali na rozhodnutia iných okresných a krajských súdov konajúci súd uviedol, že týmito rozhodnutiami nie je viazaný, pričom na podporu svojej argumentácie poukázal na to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 zo dňa 31.10.2017, z ktorého vychádzal aj pri rozhodovaní v tomto prípade bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 68/2018.

30. Spomínané rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/224/2016 podľa názoru okresného súdu teda vyvrátilo tvrdenia odporcov o tom, že o návrhu na určenie otcovstva nemožno v tomto konaní rozhodnúť, keďže už došlo k súhlasnému vyhláseniu otcovstva k maloletému Q. U.. Súčasne súd nepoprel znenie ust. § 108 Zákona o rodine (správne má byť uvedené CMP - poznámka odvolacieho súdu) avšak poukazujúc na vyššie uvedené rozhodnutia najvyššej súdnej inštancie dospel k záveru, že rozhodovaní v tejto veci musí vychádzať z najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. V priebehu konania pritom nevyplývalo, že najlepším záujmom dieťaťa by bolo stabilné rodinné prostredie tvorené dieťaťom a odporcami v rade 1/ a 3/ ako rodičmi. Práve m vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že odporcovia v rade 1/ a 3/ nežijú v spoločnej domácnosti, netvorí kompletnú rodinu. Hoci odporca v rade 3/ na pojednávaní dňa 11.12.2019 tvrdil, že po vyriešení jeho vzťahov s manželkou bude riešiť ďalšie spolužitie s odporkyňou v rade 1/, toto jeho tvrdenie sa ukázalo ako nepravdivé, nakoľko sám odporca 3/ dňa 11.07.2022 podal na Okresný súd Žilina návrh o rozvod manželstva (konanie vedené pod sp zn. 30P/125/2022), v ktorom uviedol, že s manželkou už síce od roku 2018 nežije v spoločnej domácnosti, no od tohto roku žije v spoločnej domácnosti s novou partnerkou, s ktorou už majú spoločnú dcéru. Je tak zrejmé, že na pojednávaní dňa 11.12.2019 odporca v rade 3/ nevypovedal pravdu. Rovnako odporca v rade 3/ nedisponoval ani fotografiami maloletého Q..

31. Ďalej sa prvoinštančný súd zaoberal jednotlivými nárokmi navrhovateľa uplatnenými v návrhu na začatie konania. Pokiaľ ide o petit I., ktorým sa navrhovateľ domáhal určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia odporkyne 1/ a odporcu 3/ o otcovstve k maloletému Q. urobeného pred matrikou, okresný

súd konštatoval, že takáto žaloba je podľa ust. § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) neprípustná, keďže ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti, ktorá je prípustná len v prípade, ak to vyplýva z osobitného predpisu (v danom prípade takáto žaloba nevyplýva či už zo Zákona o rodine, Občianskeho zákonníka, a ani z iných právnych predpisov), a preto súd návrh navrhovateľa v tejto časti zamietol. Súd však na pojednávaní konanom dňa 01.08.2022 pripustil zmenu návrhu ktorým sa navrhovateľ domáhal súčasne určenia, že práva a povinnosti z právneho úkonu súhlasného vyhlásenia nevznikli, ktorý je podľa názoru okresného súdu je prípustným prostriedkom ochrany práv a preto skúmal naliehavý právny záujem navrhovateľa na takomto určení. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení (výrok II. petitu návrhu) je podľa názoru okresného súdu daný, keďže tento vyplýva jednak z čl. 7 Dohovoru o právach dieťaťa a tiež z čl. 8 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj z potreby zosúladiť právne a biologické otcovstvo, nakoľko v evidencii matriky je doposiaľ ako otec maloletého Q. U. zapísaný odporca v rade 3/. V prípade vyhovenia návrhu navrhovateľa v tejto časti by sa zmenilo právne postavenie navrhovateľa v tom, že by sa stal aktívne legitimovaným na podanie žaloby o určenie otcovstva k maloletému dieťaťu.

32. Následne okresný súd pristúpil k skúmaniu platnosti právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov ako k posúdeniu prejudiciálnej otázky v časti o určenie, že práva a povinnosti z tohto právneho úkonu nevznikli. V danej súvislosti uviedol, že určenie otcovstva druhou domnienkou v zmysle § 92 Zákona o rodine predstavuje uznanie otcovstva, ktoré nie je tvorené dvoma proti sebe smerujúcimi právnymi úkonmi, ale dvoma obsahovo zhodnými právnymi úkonmi urobenými pred príslušným orgánom. Týmto orgánom môže byť buď súd, alebo matričný úrad. Ak sa otcovstvo určuje prejavom vôle matky a otca, nejde o uzavretie zmluvy, pretože tieto prejavy nesmerujú proti sebe, ale sú určené súdu alebo matričnému úradu. Jednoznačne však ide o právne úkony, preto sa vyžaduje splnenie všetkých náležitostí právneho úkonu v zmysle § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka. To znamená, že vôľa musí byť slobodná, vážna a bez omylu. Prejav musí byť zrozumiteľný a určitý, forma ústna do zápisnice. Ten, kto právny úkon robí, musí mať naň spôsobilosť buď plnú, alebo neobmedzenú na osobnú oblasť - vtedy je možné urobiť súhlasné vyhlásenie pred súdom alebo pred matričným úradom, resp. spôsobilosť primeranú svojmu veku, rozumovej a vôľovej vyspelosti (maloletý rodič), ktorý môže toto vyhlásenie urobiť len pred súdom. Je pritom vylúčené zákonné a zmluvné zastúpenie. Konajúci nesmie konať v duševnej poruche, ktorá ho robí na takýto právny úkon neschopným. Pokiaľ by neboli náležitosti vyhlásenia ako právneho úkonu splnené, bolo by možné žalovať o neplatnosť právneho úkonu a o určenie, že tu právny vzťah rodič - dieťa nie je. Ak sa určuje otcovstvo pred matričným úradom, určuje sa pred orgánom obce alebo mestskej časti, ktorá vedie matriku, v ktorej je dieťa zapísané. Ide o legislatívnu skratku, ktorú zakotvuje § 2 Zákona o rodine. Pokiaľ dôjde k určeniu otcovstva týmto spôsobom, zapíše matričný úrad do knihy narodení ako otca muža, ktorý s matkou súhlasne vyhlásil, že je otcom dieťaťa. V prípadoch, kedy dôjde k určeniu otcovstva podľa druhej domnienky mužom, ktorý v skutočnosti nie je biologickým otcom a takáto skutočnosť je mužovi aj matke známa, možno ich konanie považovať za obchádzanie zákona, ktoré nepožíva právnu ochranu a ktoré je neplatné. Pokiaľ by išlo o obchádzanie zákona, na túto neplatnosť je potom potrebné prihladať ex off.

33. V súdnej veci preto súd posudzoval platnosť súhlasného vyhlásenia matky -odporkyne v rade 1/ a právneho otca - odporcu v rade 3/ v kontexte ust. § 37 až 40 Občianskeho zákonníka. Z ich výsluchu mal konajúci súd preukázané, že odporcovia v rade 1/ a 3/ urobili tento úkon dobrovoľne, slobodne, vážne a dosiahli ním presne tie právne následky, ktoré týmto zhodným prejavom vôle sledovali. Zároveň ich právny úkon je určitý a zrozumiteľný. Obidvaja jeho účastníci boli pri uskutočnení tohto vyhlásenia plne spôsobilí na právne úkony a súčasne nebolo preukázané, že by títo konali v duševnej poruche, ktorá by ich robila na tento úkon neschopnými. V danom prípade navrhovateľ tvrdil, že tento právny úkon je absolútne neplatný, pretože obchádza zákon a súčasne je v rozpore s dobrými mravmi, a to z dôvodu účelového a nepravdivého vyhlásenia matky - odporkyne v rade 1/

a odporcu v rade 3/, ktorí vedeli, že biologickým otcom dieťaťa je navrhovateľ, a nie odporca v rade 3/.

34. Podľa názoru súdu prvej inštancie navrhovateľ v tomto konaní preukázal úmysel matky dieťaťa - odporkyne v rade 1/ a odporcu 3/ uviesť ako otca dieťaťa osobu odlišnú od osoby biologického otca dieťaťa. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd preukázanú existenciu dlhodobého partnerského vzťahu navrhovateľa s odporkyňou v rade 1/, ich spolužitie v domácnosti jej rodičov, ako aj plánovanú prestavbu bytovej jednotky v obci Z.. Matka dieťaťa v priebehu konania síce tvrdila, že vzhľadom na problémy vo vzťahu s navrhovateľom mala už počas trvania ich vzťahu intímny pomer s odporcom v rade 3/, no túto existenciu pomeru, resp. intímneho vzťahu medzi ňou a odporcom v rade 3/ nepreukázala. Na rozdiel od navrhovateľa odporcovia v rade 1/ a 3/ ani na výzvu súdu nepredložili do spisu žiadne spoločné fotografie, SMS správy, či fotografie s maloletým

Q. a v konečnom dôsledku ani test DNA, ktorý mohol bez pochybností odstrániť spornosť o otcovstve k maloletému. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že odporkyňa v rade 1/ a odporca v rade 3/ účelovo urobili tento právny úkon s úmyslom obísť ustanovenia Zákona o rodine. Pozornosti súdu tiež neunikol fakt, že v deň, keď navrhovateľ doručil odporkyňi v rade 1/ návrh na súhlasné vyhlásenie otcovstva, teda 10.08.2015, došlo aj k vyhláseniu odporcov v rade 1/ a 3/ na matrike v zmysle druhej domnienky otcovstva. Navyše dieťa sa narodilo už XX.XX.XXXX, no k uvedenému právnomu úkonu odporcovia v rade 1/ a 3/ pristúpili až po dvoch mesiacoch od jeho narodenia, a až v deň doručenia výzvy od navrhovateľa, čo matka odôvodňovala svojím zdravotným stavom po pôrode. Aj v tomto konaní však prvoinštančný súd videl účelovosť konania matky s cieľom vylúčiť navrhovateľa z určenia otcovstva a teda úmysel obísť ustanovenia Zákona rodine. Z uvedených dôvodov konajúci súd dospel k záveru, že sporný právny úkon súhlasného vyhlásenia je neplatný, a preto práva a povinnosti z neho nevznikli. V dôsledku toho nedošlo k určeniu otcovstva k maloletému Q. U. súhlasným vyhlásením rodičov.

35. Následne súd prvej inštancie pristúpil k rozhodovaniu o návrhu navrhovateľa na určenie otcovstva k maloletému Q. U. podľa tretej domnienky otcovstva upravenej v § 94 Zákona o rodine, prezentujúc teoretické východiská pri zisťovaní otcovstva v takomto prípade. V danej súvislosti konajúci súd poukázal na vyššie popísaný skutkový stav nariadil znalecké dokazovanie analýzou DNA, matka maloletého sa svojím obštrukčným správaním vyhýbala splneniu povinnosti opakovane uloženej súdom dostaviť sa s maloletým na odber vzoriek DNA, aby bolo bez pochybností preukázané, kto je otcom jej dieťaťa (odporcu v rade 2/). Všetky opatrenia zo strany súdu (uloženie povinnosti matke dostaviť sa na odber s maloletým, uloženie poriadkovej pokuty matke, ako aj snaha o predvedenie maloletého prostredníctvom PZ) zostali bezúspešné, keďže matka sa neustále vyhýbala splneniu si tejto povinnosti rôznymi obštrukciami - nepreberaním zásielok zo súdu, či od znalca, ako aj podaniami poukazujúcimi na ust. § 253 ods. 3 CSP tvrdiac, že súd uvedený dôkaz nemal vykonať, keďže nedošlo včas k zaplateniu preddavku navrhovateľom, vrátane tvrdenia, že ona nie je zástupcom maloletého v tomto konaní. Prvoinštančný súd tak konštatoval, že už vyčerpal všetky dostupné prostriedky, ktorými by zabezpečil odber vzorky DNA maloletého a keďže sa mu v priebehu troch rokov nepodarilo vykonať nariadené znalecké dokazovanie, pri svojom rozhodovaní o určení otcovstva k maloletému vychádzal pri zistení skutočného stavu veci v zmysle ustanovení CMP z výsluchu strán sporu, ako aj predložených listinných dôkazov.

36. Odporkyňa v rade 1/ v konaní naďalej zotrvala na tvrdení, že biologickým otcom maloletého je odporca v rade 3/, i na tom, že v čase splodenia dieťaťa už s navrhovateľom intímne nežila z dôvodu pretrvávajúcich nedorozumení v ich vzťahu. Konajúci súd sa preto zaoberal vzťahom matky (t. j. odporkyne v rade 1/) a navrhovateľa, ktorý podľa ich zhodných vyjadrení trval tri roky a k ich rozchodu došlo v mesiaci november 2014, teda až po zistení tehotenstva. Odporkyňa v rade 1/ poprela tvrdenia navrhovateľa o tom, že by ich vzťah bol dobrý a že intímne spolu žili až do splodenia dieťaťa. Rovnako poprela, že by žila s navrhovateľom v spoločnej domácnosti, keďže on neuhrádzal náklady na bývanie. Tvrdila, že ich vzťah bol narušený a intímne sa nestýkali už od mesiaca 07/2014. Naopak so odporcom v rade 3/ mala odporkyňa v rade 1/ intímny styk už v mesiaci 07/2015 (správne má byť 07/2014 - poznámka odvolacieho súdu) vrátane času splodenia dieťaťa. Navrhovateľ tvrdil, že k jeho intímnemu styku s odporkyňou v rade 1/ došlo dňa 20.08.2014, no podľa vyjadrenia gynekologičky matky mala matka poslednú menštruáciu odo dňa 30.08.2014, a teda uvedeným stykom, ak nemu došlo (čo matka popiera nakoľko mala zlomenú ruku, čo je zrejme aj z navrhovateľom predložených fotografií), k jej oplodneniu nemohlo dôjsť. Zároveň navrhovateľ tvrdil, že k pohlavnému styku medzi ním a odporkyňou v rade 1/ došlo aj v mesiacoch august a september 2014. Navrhovateľ predložil súdu do spisu fotografie zachytávajúce ich spoločné okamihy v období mesiacov 04/2014, 05/2014 - na ktorých boli matka a on v objatí, fotografií aj z nasledujúceho obdobia, kedy malo dôjsť k splodeniu maloletého, ktoré zachytávajú existenciu vzťahu medzi nimi. Naopak právny otec (odporca v rade 3/) pri výsluchu na pojednávaní neuviedol presne, kedy mali s matkou v rozhodnom období intímny styk. Uviedol len, že k nemu malo dôjsť v dome v Z. asi v lete v mesiacoch júl a august, čo vzhľadom na vyššie uvedené potvrdenie gynekologičky vylučuje splodenie maloletého. Zároveň konajúci súd poukázal aj na e-mail z mesiaca 02/2015, v ktorom odporkyňa v rade 1/ nepoprela biologické otcovstvo navrhovateľa k maloletému, hoci na pojednávaní tvrdila, že išlo o vyjadrenie spojenia „naše dieťa“ vo vzťahu k odporcovi v rade 3/, ako aj to, že sa s ňou zúčastnil na ultrazvuku v Martine. Navrhovateľ predložil do spisu tiež listinné dôkazy - vyhlásenia jeho a matkiných známych o vzťahu, z ktorých bolo zrejme, že títo o trvaní ich vzťahu vedeli i to, že tehotenstvo im oznámili spoločne. Vzhľadom na takto zistený skutočný stav veci okresný súd dospel k záveru, že navrhovateľ je otcom maloletého Q. U.. Aj v kontexte

s uvedenou skutočnosťou je zrejmé, že úmyslom odporcov v rade 1/ a 3/ bolo iba vylúčiť navrhovateľa z otcovstva k maloletému.

37. Ďalej konajúci súd uviedol, že v mimosporových konaniach platí vyšetrovacía zásada, ktorá vyplýva z ust. § 35 a § 36 Civilného mimosporového poriadku (povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci a vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci). Z procesného hľadiska je teda rozsah vyšetrovacieho princípu vyjadrením miery priblíženia sa výroku súdneho rozhodnutia k hypotéze hmotnoprávnej normy („hmotnoprávnym pomerom“), upravujúcej právne vzťahy, nároky, z ktorých sú predmetom konania. Z dikcie zákona vyplýva povinnosť súdu vykonať aj také dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhli. Dôkazné bremeno teda má súd, a to bez ohľadu na skutočnosť či konanie začal súd ex offa, alebo na návrh, a to aj v prípade obligatórne návrhových konaní. Súd teda túto aktivitu supluje vtedy a v takej miere, aká je potrebná na zistenie skutočného stavu veci (... súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ak je to potrebné...). Týmto spôsobom súd reagoval na tvrdenie odporcov v rade 1/ a 3/, že nemal v tomto konaní vykonať dôkaz - znalecké dokazovanie analýzou vzorky DNA, keďže v súdom určenej lehote navrhovateľ naň nezložil preddavok. Ani v prípade nezloženia preddavku navrhovateľom by v súlade s vyšetrovacím princípom súd nepostupoval tak, že by tento dôkaz nevykonával. V záujme zistenia skutočného stavu veci by teda znalecké dokazovanie súd vykonal aj bez zaplatenia preddavku zo strany navrhovateľa. Nezaplatený preddavok možno totiž od účastníka vymáhať prostredníctvom výkonu rozhodnutia ako súdnu pohľadávku podľa zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok. Vzhľadom na to, že v tomto konaní znalecké dokazovanie vyšetrením vzorky DNA navrhol navrhovateľ, súd zaviazal na zloženie preddavku jeho a ak by ho aj tento účastník nezložil, súd by vykonal toto dokazovanie s tým, že trovy dôkazu by platil štát. V tomto prípade však preddavok na znalecké dokazovanie navrhovateľ zložil.

38. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že v tejto veci rozhodol „medzitýmny rozsudkom v zmysle § CSP“, nakoľko mal za to, že by nebolo účelné vykonávať ďalšie dokazovanie týkajúce sa výživného, zverenia dieťaťa do starostlivosti, styku s otcom, pokiaľ nebude právoplatne rozhodnuté o otcovstve k maloletému Q., a preto o týchto otázkach súd rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci, vrátane trov konania,

39. Proti tomuto rozsudku, konkrétne proti jeho výrokom II., III. a IV., podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporcovia v rade 1/ a 3/, ktorí sa domáhali, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Žilina vo výrokoch II. až IV. zrušil a konanie v celom rozsahu zastavil a zároveň, aby súd uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť odporcom v rade 1/ a 3/ náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 %; alternatívne navrhli, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výrokoch II. až IV. zmenil tak, že návrh v celom rozsahu zamietne a súčasne uloží navrhovateľovi povinnosť priznať odporcom v rade 1/ a 3/ nárok na náhradu prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

40. Odvolatelia vo svojom opravnom prostriedku uplatnili odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), c), d) a f) a h) CSP. Namietali, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne i formálne nesprávny, keďže vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Okrem toho, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnym procesným postupom odvolateľom znemožnil, aby uskutočňovali svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Zároveň odporcovia v rade 1/ a 3/ namietali, že konanie má iné vady, ktoré má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Skutkové závery vyslovené okresným súdom sú totiž v zjavnom rozpore s obsahom spisu a čiastkovými zisteniami vyplývajúcimi z vykonaných dôkazov. Podľa názoru odporcov v rade 1/ a 3/ okresný súd vo svojom rozhodnutí deklaroval nereálny faktický stav veci a preferoval iba verziu skutkového stavu prezentovanú navrhovateľom. Súd v tomto konaní totiž aktívne a úpenlivo hľadal dôvody na vyhoviecie návrhu, ktoré sú však podľa názoru odvolateľov irelevantné. Ide o zjavnú neodôvodnenosť, resp. arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko interpretácia a aplikácia právnych noriem zo strany konajúceho súdu v zásade popiera účel a význam právnych noriem, a súčasne dôvody, na ktorých je založené toto súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé a popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Okresný súd totiž opakovanne porušil hmotné i procesné právne predpisy, konal v rozpore s nimi a poskytol navrhovateľovi právne výhody smerujúce jednak k procesnému zvýhodneniu jeho postavenia, ako aj neoprávnenému prospechu v rodinných vzťahoch. Hoci odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je kvalitatívne rozsiahle, v prevažnej časti obsahuje iba obsah prednesov strán a chronológiu konania. Samotná aplikácia práva, právne a skutkové úvahy a závery súdu v ňom prezentované sú podľa názoru odvolateľov nedostatočné a prekrútené. Okresný súd napadnutým rozhodnutím de facto zaviedol inštitút dvojotcovstva, ktoré už Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 1Tdo/52/2011 zo dňa 23.11.2011 odmietol, pretože takýto postup bez zapretia otcovstva je právne nemožný.

41. Ďalej odvolatelia poukázali na formálne vady záhlavia i výroku napadnutého rozsudku, keď v záhlaví napadnutého rozhodnutia nie je presne špecifikovaný predmet konania v jeho celom rozsahu a výrok II. hovorí o účastníkoch v rade 1/ a 3/, no vôbec nešpecifikuje, na akej strane títo účastníci vystupujú. Vo vzťahu k výroku č. I., nenapadnutému odvolaním, odvolatelia napriek tomu uviedli, že súd v ňom vôbec nešpecifikuje právny úkon súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva, o ktorom rozhodol, a to dokonca ani dátumami konania tohto úkonu, ani tým, ktoré subjekty tento právny úkon vykonali.

42. Súčasne odvolatelia namietali, že určovanie otcovstva medzitimným rozsudkom je tak hmotne, ako aj procesne zjavne neprípustné. Medzitimným rozsudkom je totiž v zmysle ust. § 214 ods. 1 CSP súd oprávnený rozhodnúť, len ak je to účelné, pričom sa ním rozhoduje najskôr o základe alebo dôvode uplatneného procesného útoku, alebo na návrh strany o tom, či tu je, alebo nie je právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej (§ 214 ods. 2 CSP). Z ust. § 110 CMP však jednoznačne vyplýva, že s konaním o určenie otcovstva je spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého (obligatórna kumulácia). Neobstojí preto záver okresného súdu, že určenie otcovstva je „základom nároku“, keďže takéto rozhodnutie nie je rozhodnutím o základe alebo dôvode uplatneného procesného nároku. Výsledkom takéhoto procesného postupu je určenie otcovstva bez úpravy práv a povinností rodičov k mal. dieťaťu a popretie objektívnej kumulácie konaní ex lege.

43. Ťažiskový skutkový záver okresného súdu, že navrhovateľ je biologickým otcom odporcu v rade 2/, je podľa názoru odvolateľov nesprávny, zjavne arbitráry, svojvoľný bez relevantných dôkazov a založený na špekulatívnych domnienkach a úvahách, ktoré sú skôr obhajobou záujmov navrhovateľa. Odvolatelia zotrvali na svojom tvrdení, že biologickým otcom odporcu v rade 2/ je odporca v rade 3/. Podstatným však je, že okresný súd už vôbec nemal právomoc konať a rozhodovať o otcovstve k mal. Q. U. potom, ako v roku 2015 bolo otcovstvo k nemu už určené súhlasným vyhlásením odporcov v rade 1/ a 3/. Napriek tomu však súd potom konanie nezastavil a následne cca štyri roky pokračoval v konaní o určenie otcovstva a v roku 2019 nesprávne inštruoval navrhovateľa, že by bolo vhodné, aby podal návrh o určenie, že právny úkon súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva je neplatný, hoci takýto návrh je procesne neprípustný. Napokon po zmene zákonného sudcu na poslednom pojednávaní 01.08.2022 okresný súd pripustil zmenu návrhu (jeho rozšírenie o negatívny určovací petit, že práva a povinnosti z právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva nevznikli), ktorému aj vyhovel. Súd však vôbec nevyčkal na právoplatnosť tohto negatívneho určovacieho výroku a ďalším výroku III. tohto istého rozsudku určil otcovstvo k maloletému Q., hoci pôvodne sám trval na znaleckom dokazovaní, no následne od vykonania tohto dôkazu upustil. Snaha konajúceho súdu vec meritorne rozhodnúť bola zjavne motivovaná ústavnou sťažnosťou navrhovateľa. Skutočnosť, že sám navrhovateľ dvakrát (v rokoch 2019 a 2022) menil a rozširoval petit návrhu, aj to nesprávne a nedôvodne, musí byť vykladaná výlučne na jeho ťarchu, pretože je pánom sporu. Napokon, aj negatívna určovacia žaloba, že práva a povinnosti z právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva (od počiatku) nevznikli, je neprípustná. Takéto rozhodnutie sa vymyká ustálenej súdnej praxi. Súd napadnutým rozhodnutím porušil prakticky celý právny poriadok Slovenskej republiky ako zvrchovaného a právneho štátu, účel, obsah a význam právnych noriem a jeho rozhodnutie obchádza a popiera hmotno-právne inštitúty Zákona o rodine, na ktoré plne nadväzuje procesný postup podľa CMP, nehovoriac o popretí Ústavy Slovenskej republiky. Civilný mimosporový poriadok v § 105 špecifikuje, ktoré konania sú vo veciach určenia rodičovstva, konkrétne sa jedná o konanie o určenie materstva, o určenie otcovstva, o zapretie otcovstva a prípustnosti podania návrhu na zapretie otcovstva dieťaťom. Iné konania ohľadom určenia rodičovstva (ako napríklad navrhovateľom podanú negatívnu určovaciu žalobu) právny poriadok Slovenskej republiky nepripúšťa. Vychádzajúc z argumentácie prvoinštančného súdu by však tretia osoba mohla kedykoľvek v akejkoľvek lehote podávať na súd rôzne určovacie návrhy/žaloby vo veciach upravených Zákomom o rodine s tým, že súd by o nich autoritatívne rozhodol tak, že práva a povinnosti v určitých právnych vzťahoch vznikli/nevznikli. V danom prípade sa však jedná o obchádzanie inštitútu zapretia otcovstva a určenia otcovstva, pri ktorých sú zákonom určené lehoty, dôvody, ako aj aktívna legitímácia subjektov na podanie takéhoto návrhu. Napriek tomu súd v tomto konaní odobril obchádzanie inštitútov Zákona o rodine univerzálnymi určovacími žalobami. Jedná sa o anarchiu a neústavné zasahovanie do ústavou garantovaných práv a právom chránených záujmov subjektov. V súdenom prípade akoby okresný súd ani nepostupoval podľa CMP a Zákona o rodine, ale postupoval ako v sporovej veci v zmysle CSP a Občianskeho zákonníka, neprihliadajúc na faktické a právne dôsledky svojho postupu.

44. Odvolatelia tiež namietali, že úvahy okresného súdu prezentované v napadnutom rozhodnutí sa priečia zdravej logike, ako i realite a z ich pohľadu sa jedná o jednostrannú a prvoplánovú kompiláciu špekulácii a interpretácii. Súd prvej inštanície priznal totiž zásadný význam akýmkoľvek skutočnostiam,

ktoré neboli rozhodné a neboli ani preukázané. Osvojovanie si skutočností súdom prvej inštancie tak nespĺňa požiadavky a štandardy slovenského dôkazného práva. Zároveň odvolateľom nie je zrejmé, prečo by mali predkladať do spisu fotografie ich maloletého syna, či vzájomnú SMS komunikáciu, DNA testy a podobne. Neexistujú totiž dôvody, aby sa s nimi navrhovateľ oboznamoval. Za bezpredmetnú odvolatelia označili aj úvahu konajúceho súdu, že odporca v rade 3/ nevedel uviesť presné dátumy súloží (pohlavných stykov) s odporkyňou v rade 1/, keďže 99,99 % ľudí si takúto evidenciu vôbec nevedie. Odporca v rade 3/ predsa v prvoinštančnom konaní uviedol približné obdobie stykov s odporkyňou v rade 1/, a to v letnom období júl až august 2014, čo z hľadiska počatia žalovaného v rade 2/, ktorý sa narodil XX.XX.XXXX časovo súhlasí. Okrem toho k výpovedi odporcu v rade 3/ došlo po viac ako štyroch rokoch po počatí dieťaťa. Naproti tomu navrhovateľ si pamätal presný dátum údajnej súložie s odporkyňou v rade 1/ dňa 20.08.2014 vo vírivke, vo vzťahu ku ktorej prezentoval samosudkyni viaceré skutočnosti, ktoré nepotrebujú komentár. Úvaha konajúceho súdu o tom, že odporca v rade 3/ či bol alebo nebol v rozvodovom konaní a či mal alebo aktuálne má mimomanželský vzťah s inou ženou, je pre prejednávajúcu vec tiež bezpredmetná. Rozhodujúce je, že odporca v rade 2/ má svojho otca - odporcu v rade 3/, ktorý je jeho skutočným biologickým otcom. Navyiac, vedenie tohto konania vôbec neprospeľo vzťahu odporkyne v rade 1/ a odporcu v rade 3/. Ďalej odvolatelia nesúhlasili so záverom konajúceho súdu, že v tomto konaní bol preukázaný ich úmysel o tom, že vedeli, že odporca v rade 3/ nie je biologickým otcom maloletého Q. a preto záver okresného súdu, že otcom maloletého je navrhovateľ, je nesprávny, arbitrárny a nezaložený na žiadnom relevantnom dôkaze. Navrhovateľ v tomto konaní totiž nepreukázal vedomosť odporcov v rade 1/ a 3/ existujúcu v čase vykonania právneho úkonu súhlasného vyhlásenia o tom, že muž vykonávajúci súhlasné vyhlásenie (t.j. odporca v rade 3/) nie je, resp., že nemôže byť biologickým otcom odporcu v rade 2/, pretože takáto vedomosť u nich nikdy neexistovala. Napokon odporkyňa v rade 1/ zopakovala, že ona a ani odporca v rade 3/ nikdy netvrdili a nijako neuznávali otcovstvo navrhovateľa k maloletému Q.. Navyiac, sám žalobca sa v danej súvislosti vyjadril, že ho odporkyňa v rade 1/ od počiatku odmietala, t. j. v roku 2015 hneď po narodení maloletého syna. Ona predsa nebola povinná sa navrhovateľovi (ktorý ku nej a k jej rodine vystupoval slovné agresívne a nevhodne) a ani ním vyslaným kamarátom spovedať sa a celému jeho okoliu vysvetľovať, s kým má dieťa, kedy a ako ho počala a prečo ho má s iným (ženatým) mužom, či s kým a ako bude žiť. Jedná sa predsa o čisto súkromné intímne záležitosti, ktoré nie je oprávnený riešiť a posudzovať nikto, ani žiaden štátny orgán. Sám navrhovateľ potvrdil, že odporkyňa v rade 1/ ho po pôrode syna ako otca rezolútne odmietla. Napokon fakt, že žalobca nie je otcom maloletého Q., jasne vyplýva aj z postoja odporkyne v rade 1/ k navrhovateľovi ešte pred podaním návrhu na súd v roku 2015, jej písomných námietok, podaní i ústnych vyjadrení. Napriek tomu okresný súd dal váhu dokonca nejakému e-mailu, v ktorom mala odporkyňa v rade 1/ údajne potvrdiť otcovstvo navrhovateľa k jej synovi alebo čestným vyhláseniam svedkov pripravených samotným navrhovateľom. Tieto osoby však neboli osobne prítomné pri počatí maloletého Q. a nemôžu preto tvrdiť, že práve žalobca je biologickým otcom žalovaného v rade 1/. Z celého konania navrhovateľa má odporkyňa v rade 1/ veľmi negatívne pocity začiatkom roka 2016 podala proti jeho osobe aj trestné oznámenie z podozrenia z trestného činu nebezpečného prenasledovania (§ 360a Trestného zákona) a tiež trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi (§ 374 Trestného zákona). Aj v tomto trestnom oznámení odporkyňa poprela, že by navrhovateľ bol otcom jej maloletého syna. Celý návrh navrhovateľa odporkyňa v rade 1/ vníma ako odplatu za to, že sa s ním v minulosti definitívne rozišla a že navrhovateľ musel ukončiť svoj pracovný pomer v ich rodinnej firme, kde mal veľmi dobré postavenie i plat. Navrhovateľovi teda vôbec nejde o dieťa. Nie je predsa normálne, aby mladý muž v jeho veku stále trval na ultimatívnom vedení tohto šikanózneho a nezmyselného súdneho konania. Za vyše sedem rokov si totiž už mohol vybudovať vzťah s inou ženou a mať už s ňou rodinu.

45. Obidvaja odvolatelia tiež namietali, že určiť otcovstvo je možné iba k tzv. uvoľnenému dieťaťu. Do 30.06.2016 ust. § 108 O.s.p. a aktuálne od 01.07.2016 ust. § 109 CMP v súlade s úpravou v Zákone o rodine č. 36/2005 Z. z., preto ukladá konajúcejmu súdu povinnosť konanie zastaviť, nakoľko určenie otcovstva k dieťaťu podľa druhej domnienky zakladá neodstrániteľnú prekážku konania o určenie otcovstva podľa tretej domnienky a súčasne nedostatok právomoci súdu v takejto veci konať a rozhodnúť. Sám prokurátor

na prvom pojednávaní po jeho vstupe do tohto konania ihneď navrhol konanie v tejto veci zastaviť. Napriek tomu, že otcovstvo k maloletému Q. U. bolo určené súhlasným vyhlásením odporkyne v rade 1/ a odporcu v rade 3/, okresný súd konanie nezastavil a naďalej v ňom pokračoval. Predpokladom súdneho konania o určenie otcovstva je však okolnosť, že doposiaľ nedošlo k určeniu otcovstva (napríklad súhlasným vyhlásením rodičov) alebo k osvojeniu maloletého. Ak k takémuto vyhláseniu dôjde počas konania o určenie otcovstva, súd toto konanie ex lege zastaví, nakoľko hmotnoprávne už niet čo určovať

(dieťa má určeného otca) a súd tak už nemá právomoc akokoľvek riešiť už vyriešenú otázku otcovstva. Ak by medzitým došlo k osvojeniu dieťaťa, súd by musel postupovať rovnako. Za hmotnoprávnej situácie, že otcovstvo Q. X. k dieťaťu už bolo určené a toto doposiaľ nebolo právoplatne zapreté, je návrh navrhovateľa zjavne neprípustný a šikanózný. V posudzovanom prípade došlo teda zo strany konajúceho súdu k odmietnutiu celého radu právnych noriem a inštitútov, a to tak hmotnoprávnymi, ako aj procesnými, a jeho rozsudok prelomuje a odmieta doterajšiu súdnu prax v SR a porušuje článok 2 ods. 2 Ústavy SR. Zároveň žiadne konkrétne ustanovenie medzinárodnej zmluvy či dohovoru, ktorými by bola Slovenská republika viazaná, neupravuje otázku určovania rodičovstva (otcovstva či materstva) inak alebo širšie než zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine. V opačnom prípade by súdy (logicky) už dávno postupovali podľa takejto medzinárodnej zmluvy či dohovoru. Neobstojí preto aplikácia, resp. dotváranie medzinárodných zmlúv okresným súdom. V Slovenskej republike doposiaľ neexistuje vydaný právoplatný rozsudok a ani ustálená súdna prax, kde by súd určil otcovstvo k dieťaťu, ktoré otca určeného má, bez predchádzajúceho právoplatného rozhodnutia o zapretí otcovstva. Kasačné uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/224/2016, na ktoré poukazoval navrhovateľ i okresný súd nie je konštantnou judikatúrou a nejedná sa ani o rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR. Súdna prax sa podľa tohto výrazne ojedinelého a nie dostatočne odôvodneného uznesenia doposiaľ ani nezmenila. Navyše toto rozhodnutie bolo vydané za účinnosti O.s.p., no aktuálne CSP radikálne zmenil prípustnosť a režim určovacích žalôb/návrhov. Označené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR je nedokonalé, nakoľko nerieši viaceré zásadné otázky, napríklad otázku lehoty na podanie návrhu o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov. Navrhovateľ pritom návrh o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov podal po viac ako štyroch rokoch od narodenia maloletého dieťaťa, čo je neprípustné. V prípade akceptácie názoru, že ktorýkoľvek muž by mohol kedykoľvek bez určenia lehoty zasahovať do založených rodinno-právnych vzťahov podaním žaloby o neplatnosť súhlasného vyhlásenia, a to za obchádzania inštitútu zapretia a prekluzívnych lehôt, by došlo k historickému a zásadnému prelomu rozhodovania v rodinno-právnych veciach. V rodinnom práve sú pritom lehoty vždy určené striktné, prekluzívne, pričom nanajvyš sa jedná o trojročné zákonné lehoty, v niektorých prípadoch dokonca iba jednorôčné. Vo veci Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 ide pritom v podstatných detailoch o odlišnú skutkovú situáciu, keď v štádiu prvoinštančného i odvolacieho konania biologické otcovstvo navrhovateľa a jeho skutkové tvrdenia neboli popreté. V aktuálne prejednávanom prípade je však otcovstvo navrhovateľa od počiatku popierané matkou maloletého (odporkyňou v rade 1/), ktorá vo svojej výpovedi na pojednávaní jasne poprela možnosť biologického otcovstva navrhovateľa s odôvodnením, že v rozhodnej dobe s ním nemala styk, ale tento mala iba so odporcom v rade 3/. V neposlednom rade v označenom rozhodnutí dovolací súd jasne vyslovil, že podstatné pre možnosť vyslovenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia otcovstva nie je preukázanie biologickej nezahody otcovstva, ale spoľahlivé preukázanie jasnej vedomosti matky a otca existujúcej v čase vykonania právneho úkonu súhlasného vyhlásenia o tom, že muž vykonávajúci súhlasné vyhlásenie nie je, resp., že nemôže byť biologickým otcom. Takúto vedomosť odporcov v rade 1/ a 3/ však navrhovateľ v tomto konaní nepreukázal a ani netvrdil, že by takúto vedomosť odporcovia v rade 1/ a 3/ mali a títo ju z objektívnych dôvodov ani nemajú. Odvolatelia akcentovali, že aktuálne už uplynula zákonná trojročná prekluzívna lehota na zapretie otcovstva k maloletému Q. a pre možnosť určenia otcovstva súdom je pritom ex lege potrebné, aby otcovstvo predchádzajúceho otca (t.j. odporcu v rade 3/) bolo právoplatne zapreté a dieťa bolo tzv. právne voľné. 46. Okrem toho navrhovateľ nie je a ani nebol v tomto konaní aktívne vecne legitimovaný, pretože nie je subjektom oprávneným podať návrh o zapretie otcovstva k maloletému Q.. Právoplatné rozhodnutie súdu o zapretí otcovstva je pritom nevyhnutné na tzv. právne uvoľnenie dieťaťa a možnosť vôbec riešiť otázku určenia otcovstva k nemu. Konanie o zapretie otcovstva, ako aj konanie o určenie otcovstva, je pritom civilným mimosporovým konaním a spravuje sa ustanoveniami CMP, ich okruhom účastníkov. CMP pritom taxatívne vymedzuje okruh účastníkov v konaní o zapretie a určenie otcovstva. Je tak zrejmé, že účastníctvo odporcu v rade 3/ v konaní o určenie otcovstva s poukazom na ust. § 108 ods. 2 CMP je ex lege neprípustné. Rovnako navrhovateľ nemá podľa predpisov rodinného práva aktívnu legitimáciu na podanie takýchto návrhov a nemôže byť účastníkom tohto konania (§ 7 ods. 1 CMP). Právny poriadok takýto procesný spôsob riešenia otcovstva vylučuje, keďže procesné právne predpisy plne reflektujú a detailne nadväzujú na hmotnoprávnu úpravu. Súd pritom nemá právomoc analogicky tvoriť súdnymi rozhodnutiami nové a protichodné právne inštitúty, ktoré sú v priamom rozpore s právnym poriadkom SR, ktorý v sebe obsahuje komplexnú úpravu určovania otcovstva i jeho zapierania. 47. Ďalej odvolatelia namietali, že navrhovateľ svoj návrh o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov v konaní o určenie otcovstva uplatnil zmenou návrhu (jeho rozšírením) až v podaní zo dňa 23.10.2019, t. j. počas účinnosti CSP. Novú právnu úpravu prípustnosti žalôb pritom upravuje ust. § 137

CSP, ktoré je potrebné v zmysle ust. § 470 ods. 1 CSP aplikovať aj na konania začaté a neskončené pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP. Oproti úprave O.s.p., CSP rozlišuje pri určovacích žalobách jednak žaloby na určenie práva [§ 137 písm. c) CSP] a jednak žaloby na určenie právnej skutočnosti ([§ 137 písm. d) CSP]. U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení s výnimkou, ak tento naliehavý právny záujem priamo vyplýva z osobitného procesu, (napríklad pri výpovedi z pracovného pomeru). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmieňuje právna úprava možnosť ich podania a prípustnosti výlučne vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti ex lege výslovne vyplýva z osobitného právneho predpisu (napr. určenie neplatnosti manželstva a podobne). Podľa aktuálnej právnej úpravy v CSP teda nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to výslovne nevyplýva z osobitného právneho predpisu. Z uvedeného dôvodu okresný súd postupoval správne, keď výrokom I. napadnutého rozsudku zamietol návrh navrhovateľa o určenie neplatnosti právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia rodičov. Zároveň mal však súd zamietnuť aj návrh navrhovateľa o určenie, že práva a povinnosti správneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva nevznikli, pretože tento petit navrhovateľ uplatnil až v podaní zo dňa 27.07.2022. Takáto žaloba totiž nie je procesne ani hmotnoprávne prípustná. Právny poriadok takúto žalobu nielenže nepozná, ale priamo ju vylučuje. Podľa právnej úpravy v CSP totiž nie je možné žalovať určenie právnej skutočnosti, ak to výslovne nevyplýva z osobitného právneho predpisu, a to bez akejkolvek výnimky. Tomu nasvedčuje aj aktuálna súdna prax (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/38/2017 zo dňa 10.04.2018, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v časti o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané. Žaloba o negatívne určenie, že práva a povinnosti z právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva - od počiatku nevznikli, totiž nie je žalobou o určenie práva, ale žalobou o určenie právnej skutočnosti. Takáto žaloba nie je ani žalobou o určenie, či tu právo je alebo nie je, pretože prípadným vyhovujúcim rozsudkom by sa nekonštatovala existencia alebo neexistencia akéhokoľvek práva. Takáto žaloba je jednoznačne žalobou o určenie právnej skutočnosti, pretože sa ňou žalobca domáha určenia, že určitá skutočnosť má právnu relevanciu ako skutočnosť právna. Navyše, takéto negatívne určenie nijako neovplyvní právne postavenie žalobcu (ním požadovaný negatívny výrok neumožní automaticky určiť, že je otcom maloletého Q.). Na danom negatívnom určení právnej skutočnosti, ktoré je súčasne neprípustné, nemôže byť preto daný naliehavý právny záujem. Tejto argumentácii odvolateľov nasvedčuje aj rozsudok Okresného súdu Piešťany sp. zn. 22Pc/25/2017 zo dňa 20.09.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25CoP/36/2019 zo dňa 30.07.2019. Z označených rozhodnutí vyplýva, že iniciátorom konania o zapretie otcovstva nemôže byť muž, ktorý nie je otcom dieťaťa v právnom zmysle. Zákony platia pre všetkých rovnako, a preto sa nemôže zaoberať súd určením otcovstva navrhovateľa, ak tomu bráni otcovstvo svedčiace inému mužovi. Navyac, ak by aj všetky dôkazy nasvedčovali tomu, že muž, otcovstvo ktorého má byť určené, je biologickým otcom dieťaťa, takéto dôkazy nemôže a nesmú byť dôvodom na vyhlásenie rozsudku v priamom rozpore so zákonom a nesmú byť dôvodom pre nariadenie znaleckého dokazovania, ak je od samotného začiatku konania o určenie otcovstva nepochybné, že ani znalecký posudok v prospech navrhovateľa nemôže mať za následok vyhlásenie rozsudku o určení otcovstva v jeho prospech, keďže tomu bránia iné zákonné ustanovenia. Súd je totiž viazaný Ústavou SR, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Právu dieťaťa poznať svojich rodičov nezodpovedá automaticky zákonný, či dokonca ústavný nárok domnelého otca proti vôli a proti záujmom dieťaťa domáhať sa súdnou cestou určenia, že je jeho biologickým otcom. Pokiaľ ide o právo dieťaťa poznať svojich rodičov v zmysle čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, je potrebné uviesť, že ide o právo dieťaťa a nie žalobcu (pozn.: domnelého otca). Určenie otcovstva súdom tak prichádza do úvahy iba vtedy, ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov. Rodina v právnom slova zmysle, a teda registrovaná rodina a registrovaní rodičia požívajú právnu ochranu, a práve preto zákonodarca neumožňuje osobe, ktorá nie je registrovaným otcom dieťaťa, domáhať sa zapretia otcovstva iného muža k dieťaťu, ktorého sa cíti byť otcom. S prihliadnutím na vek dieťaťa, kedy zapretie otcovstva je možné už iba na návrh dieťaťa, zostane už iba na vôli dieťaťa, prípadne jeho zákonného zástupcu alebo priamo kolízneho opatrovníka, či uplatnia postup podľa Zákona o rodine pri zapretí otcovstva dieťaťom. Zamietnutie návrhu navrhovateľa na určenie otcovstva z dôvodu, že určeniu otcovstva podľa tretej zákonnej domnienky bráni určené otcovstvo k inému mužovi podľa druhej zákonnej domnienky, vôbec neznamená zmarenie práva dieťaťa poznať svojich rodičov. Pokiaľ navrhovateľ je si istý svojím otcovstvom, otcovstvo dieťaťa bude naďalej svedčať inému mužovi, bude iba na vôli dieťaťa rozhodnúť sa, hoci aj v dospelosti, mimosúdnou cestou dobrovoľne podstúpiť analýzu DNA, prípadne podať návrh na zapretie otcovstva, aby bolo možné následné určenie otcovstva rozhodnutím súdu. Argumentácii odvolateľov o neprípustnosti návrhu navrhovateľa o určenie neplatnosti

právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia rodičov o určení otcovstva v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP nasvedčuje aj právoplatný rozsudok Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 4Pc/10/2020 zo dňa 25.08.2020. Zákon totiž pripúšťa možnosť podania žaloby o určenie právnej skutočnosti [§ 137 písm. d) CSP], len ak to vyplýva z osobitného predpisu, avšak Zákon o rodine možnosť podania takejto žaloby neumožňuje.

48. Aj vzhľadom na princíp právnej istoty (čl. 2 ods. 2 CSP) niet preto relevantného dôvodu, aby za totožného skutkového a právneho stavu bolo v aktuálne prejednávanej veci vykonaný odklon od doterajšej rozhodovacej praxe. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napríklad I. ÚS 87/93, PL.ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m.m. PL.ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

49. Okrem toho na matričnom úrade sa podľa vykonávacích právnych predpisov pre zmenu zápisu otcovstva v knihe narodení (t. j. v rodnom liste) vyžaduje výlučne predloženie právoplatného rozsudku o zapretie otcovstva a až následne rozsudku o určení otcovstva (ak nedôjde k zapretiu, orgán matriky nemôže zapísaného otca tzv. vymazať).

50. Ďalej odporkyňa v rade 1/ namietala, že vo veci rozhodol vylúčený sudca - JUDr. Michaela Perďochová, ktorá ako samosudkyňa konala a rozhodovala na súde prvej inštancie. Svoju námietku odôvodnila tým, že dňa 30.04.2021 jej suseda z obce Z. oznámila, že v čase, keď bola odcestovaná mimo bydliska, ju osobne vyťažovala hliadka štátnej polície na základe dopytu okresného súdu, a pýtala sa jej, či odporkyňa v rade 1/ niekoho má, či niekto ku nej do domácnosti chodí, či odporkyňa v rade 1/ s niekým žije a s kým má syna Q. a tiež, či v nehnuteľnosti býva aj otec odporkyne v rade 1/ a podobné, čisto súkromné otázky, pričom hliadka vstupovala aj na oplotený pozemok rodinného domu odporkyne v rade 1/. Táto hliadka polície mala konať na základe pokynu súdu, ktoré dožiadanie podľa názoru odvolateľky nie je v civilnom konaní prípustné. Vo vozidle polície sa mala údajne nachádzať aj matka navrhovateľa, ktorá nie je účastníkom konania, ani jeho zástupcom. Súčasne bola matka dňa 30.04.2021 tretími osobami informovaná, že v Kysuckom Novom Meste a Z. malo byť okrem predmetnej hliadky polície aj vozidlo, v ktorom boli zamestnanec ÚPSVaR a ďalšie dve osoby, (asi právny zástupca navrhovateľa a znalec), pravdepodobne za účelom vykonania úkonu odobratia biologických vzoriek. V rovnaký deň sa odporkyňa v rade 1/ od tretích osôb dozvedela, že navrhovateľ a jeho matka mali osobne navštíviť aj ÚPSVaR, kde mali vyprodukovať emotívnu scénu s negatívnymi vyjadreniami voči jej osobe i celej jej rodine. Verejné preverovanie osobného života, otcovstva či súčasných i minulých intímnych vzťahov odporkyne v rade 1/ sú hrubo zasahujúce do súkromnej sféry účastníka konania a jeho rodiny. Prítomnosť matky navrhovateľa pri tomto úkone sama o sebe nasvedčuje, že navrhovateľ sa musel neformálnym spôsobom vopred dozvedieť o aktivite konajúceho súdu a prítomnosť matky navrhovateľa, ktorou je ovplyvnený, tiež nenasvedčuje o nestrannom a štandardnom postupe súdu, ale o existencii vzťahov medzi jednotlivými zúčastnenými osobami. Matka navrhovateľa P. X. pracuje v Žiline ako predajca vozidiel BMW a má široké kontakty. Podľa názoru odporkyne v rade 1/ zo strany JUDr. Michaely Perďochovej počas prejednávania veci dochádzalo k zjavnej nerovnováhe v prístupe k jednotlivým účastníkom konania, ale i k poskytnutiu procesných hmotnoprávných a faktických výhod výlučne navrhovateľovi. Uznesením súdu bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetika, odvetvie analýza DNA, pričom súd uložil znalcovi povinnosť vykonať odber a vyšetrenie - analýzu ľudského genetického materiálu DNA vzoriek maloletého Q. U. a navrhovateľa B. X. a výsledky uvedeného vyšetrenia spolu s vyhodnotením a stanoviskom znalca k otcovstvu navrhovateľa voči maloletému dieťaťu predložiť súdu. Okresný súd však v rámci znaleckej úlohy neuložil vykonať odber a vyšetrenie vo vzťahu k odporkyne v rade 1/ a otcovi maloletého syna Q. X.. Znalec preto nemôže vykonávať znaleckú úlohu, ktorá mu nebola vôbec súdom určená, a to ani v rámci tzv. súčinnosti. Odvolatelia opakovane poukázali na fakt, že navrhovateľovi bolo uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania zo dňa 16.12.2019 doručené dňa 03.01.2020 a tento preddavok na účet súdu svojvoľne nezložil a uhradil ho až s omeškaním 2 dní. V súlade s ust. § 253 ods. 3 CSP preto konajúci súd nemal vykonávať žiadne dokazovanie. V prípade neuhradenia preddavku v súdom určenej lehote CSP nepozná žiadne výnimky či zmiernenia porušenia povinnosti strany a strana je procesne sankcionovaná za včasné nesplnenie svojej povinnosti, pričom jej zostáva možnosť si zadovážiť súkromný znalecký posudok podľa § 209 ods. 2 CSP. Je tomu obdobne ako pri oneskorenej úhrade súdneho poplatku. Konajúca sudkyňa však vo svojom uznesení zo dňa 13.01.2021 konštatovala, že sa jednalo o sudcovskú lehotu, jej nedodržanie spravidla nemá za následok zánik práva na uskutočnenie procesného úkonu. Je na uvážení súdu, či na neskôr splnenú procesnú povinnosť prihliadne alebo nie s tým, že konštatovala, že k zaplateniu preddavku na trovy znaleckého

dokazovania došlo iba dva dni po uplynutí sudcovskej lehoty. Žalobca bol však v tomto konaní zastúpený právnym zástupcom a ani sa nepokúsil o odpustenie zmeškania lehoty v zmysle § 122 CSP. Zároveň znalecké dokazovanie za účelom určovania a preukazovania biologického otcovstva je možné vykonávať iba vtedy, ak by súd mal právomoc určovať otcovstvo, pričom procesný postup súdu musí byť v plnom súlade s procesným kódexom, hmotným právom i ustálenou súdnou praxou, čo však v danom prípade nebolo splnené a napokon súd od vykonania tohto dôkazu aj tak upustil. Navyiac, vyšší súdny úradník okresného súdu uložil odporkyňa v rade 1/ poriadkovú pokutu v sume 250,00 Eur a na základe jej odvolania zákonná sudkyňa jej sťažnosť proti tomuto uzneseniu zamietla. Dňa 18.12.2020 však odporkyňa v rade 1/ prekonala ochorenie COVID-19, a preto sa logicky v tento deň nemohla zúčastniť akýchkoľvek úkonov a činností tak, ako to uviedol okresný súd v uznesení zo dňa 13.01.2021, o čom predložila súdu lekárske potvrdenie. V zmysle judikatúry ESLP i Ústavného súdu SR pritom práve v danom prípade sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako objektívny javiť i v očiach strán (napr. rozhodnutia ESLP Delcourt z roku 1970, Piersack z roku 1982 a iné). Odporcovia opätovne zdôraznili, že v priebehu celého konania sa neustále dožadovali, aby okresný súd konal v plnom súlade so zákonmi (hmotnými či procesnými, rešpektoval rovnosť strán, princípy spravodlivého procesu a nijako nezvýhodňoval navrhovateľa na úkor iných účastníkov tak fakticky, ako aj svojím procesným postupom a rozhodnutiami). Rozhodnutia iných súdov, na ktoré odvolatelia poukazovali, iba zvyrazňujú neudržateľnosť procesného postupu i následne vydaného meritórneho rozhodnutia napadnutého odvolaním.

50. Odporkyňa v rade 1/ zopakovala, že všetky aktivity navrhovateľa sú šikanózne a odplatou za to, že pre jeho agresívne a nátlakové konanie voči viacerým osobám musel ukončiť zamestnanie v ich rodinnej firme a ich vzťah ukončila ona ešte skôr, pretože jeho správanie bolo neúnosné a spôsobovalo jej značné príkorie. Navrhovateľovi vôbec nejde o dieťa, to je iba ideálnym prostriedkom nátlaku a šikanovania odporkyne v rade 1/. Ak by mu totiž skutočne šlo o dieťa, rozhodne by v návrhu nenavrhol platiť na syna výživné len vo výške 50,00 Eur mesačne, reálne by mu posielal peniaze a darčeky a zaujímal sa o neho, keď ho stretne. Ak by aj navrhovateľ bol biologickým otcom syna (čo však nie je), rozhodne nie je v prospech syna, aby bol vytrhnutý z harmonického prostredia, ktoré dôverne pozná a vie, kto je jeho mama a otec a následne by bol vystavený osobe navrhovateľa. Navrhovateľ sa vo svojom návrhu i počas súdneho konania neúctivo vyjadroval o matke odporkyne v rade 1/, klamal a prekrúcal informácie a odporkyňa v rade 1/ označil za osobu neschopnú vykonať vlastné rozhodnutia. O svojho syna sa dôkladne odporkyňa v rade 1/ stará a zabezpečuje mu dostatočnú oporu a lásku. Navrhovateľ však aj pomocou súdu neustále narušuje ich život bez toho, aby mal na to akékoľvek právo.

51. Záverom odvolatelia zdôraznili, že kolízny opatrovník odporcu v rade 2/ je v konaní pasívny, neochraňuje práva a záujmy maloletého Q., v konaní nevykonával nič na obranu jeho záujmov, ani stručné vyjadrenie. Jeho pozícia je plne formálna a maloletý tak nie je v konaní riadne zastúpený, čo z materiálneho hľadiska spôsobuje porušenie jeho práv.

52. Prokurátor Okresnej prokuratúry v Žiline vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok okresného súdu považuje za zákonný, čo vyjadril aj tým, že proti nemu nepodal odvolanie. Zároveň vyjadril súhlas s tým, aby odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania. Následne v podaní zo dňa 14.12.2022 Krajská prokuratúra Žilina oznámila súdu, že preberá vstup do označeného konania, ktorý vykonala a doposiaľ realizovala Okresná prokuratúra Žilina.

53. Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Súčasne si uplatnil voči odporcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

54. Podľa názoru navrhovateľa odvolacie dôvody prezentované odporcami v rade 1/ a 3/ v ich odvolaní neobstoja. Rozsudok súdu prvej inštancie je vecne i formálne správny, toto rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci po tom, čo súd prvej inštancie vykonal dokazovanie a správne zistil skutkový stav pre vyhlásenie medzitýmneho rozsudku. Odvolateľom pritom nebolo znemožnené uskutočňovanie ich procesných práv, nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a konanie ani nemá žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a toto rozhodnutie nie je arbitrálne. Rovnako nemožno súhlasiť s názorom odvolateľov, že napadnutý rozsudok obsahuje v prevažnej miere iba odkaz na prednesy strán a chronológiu konania. Okresný súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil s odkazom na príslušné zákonné ustanovenia, o ktoré sa pri svojom rozhodovaní opiera (bod 49. až 79. odôvodnenia rozsudku). Rozhodujúca právna prax najvyšších súdnych autorít uzatvára, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpovede na všetky odpovede kladené stranami sporu, ale len na tie, ktoré sú podstatné pre riešenie konkrétneho právneho problému. Prvoinštančný súd sa však v napadnutom rozsudku vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre jeho rozhodnutie, keď sa jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné a

právne významné. Nemožno súhlasiť ani s názorom odvolateľov, že prvoinštančný súd zaviedol inštitút dvojotcovstva. Poukazovanie na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Tdo/50/2011 zo dňa 23.11.2011 nie je náležité. Navrhovateľ mal naliehavý právny záujem na výsledku sporu, ktorý je totožný so záujmom dieťaťa. Ďalej navrhovateľ poprel, že by napadnuté rozhodnutie malo vady namietané odporcami v rade 1/ až 3/ pod písmenami a) a b) ich opravného prostriedku. Z hľadiska posúdenia prekážky konania res iudicata v budúcnosti sa bude posudzovať, či sa jedná o tie isté strany - účastníkov konania a o čom súd výrokmi rozsudku rozhodol. V prejednávanej veci záhlavie rozsudku jasne definuje, kto je účastníkom tohto konania a výroky rozsudku jasne definujú, o čom súd rozhodoval. Záhlavie rozsudku a jeho jednotlivé výroky nemožno vnímať izolovane, tvoria jeden celok. Výrok č. I. rozsudku nebol odvolaním napadnutý, k písmenu c) sa preto navrhovateľ nevyjadril.

55. Prvoinštančný súd však správne rozhodol vo veci medzitémnym rozsudkom. Zrejmu nesprávnosťou (bod 71. rozsudku) došlo však k chybe v písaní, keď súdu ust. § 214 ods. 2 CSP z jeho písomného vyhotovenia vypadlo. Zrejma nesprávnosť je nesporná z následného obsahu odôvodnenia tohto bodu, keď súd vyjadril, že by nebolo účelné vykonávať ďalšie dokazovanie týkajúce sa výživného, zverenia dieťaťa do starostlivosti, styku s otcom, kým nebude právoplatné rozhodnutie o otcovstve k maloletému, že o týchto otázkach bude rozhodovať až v konečnom rozhodnutí. Rozhodnutie medzitémnym rozsudkom je plne v súlade so základnými princípmi CMP (čl. 5, 6, 10, 11 a 12), zohľadňuje princíp hospodárnosti a účelnosti konania, vyšetrovací princíp, princíp voľného hodnotenia dôkazov, ako aj vzájomný vzťah právnych predpisov s dôkazmi, na ktorých je zákon založený. Medzitémny rozsudok podľa § 214 CSP je iným typom rozsudku, akým je čiastočný rozsudok podľa § 213 CSP. Konanie o úpravu rodičovských práv a povinností výživy maloletého bolo začaté aj vedené s konaním o určenie otcovstva tak, ako to vyplýva z ust. § 110 CMP, čím je splnená zákonná požiadavka a zabezpečené, že nedôjde k omeškaniu medzi právoplatnosťou rozsudku o určenie otcovstva a prípadným plnením výživovacej povinnosti. V praxi to znamená, že v takomto konaní nie je prekážka, aby nadobudol právoplatnosť výrok o určení otcovstva a v konaní sa pokračovalo iba vo veci starostlivosti súdu o maloletého. Vždy je potrebné postupovať hospodárne v súlade s čl. 12 CMP. Takýto postup nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami Zákona o rodine a popretím kumulácie danej v § 110 CMP. Obdobne možno konať napríklad v konaní o rozvod manželstva, ktoré je tiež spojené s rozhodnutím o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. Ak je rozvod právoplatne skončený, neznamená to, že sa nemôže ďalej v odvolacom konaní prejednávať úprava práv a povinností k maloletým deťom.

56. K údajne narýchlo pripustenej zmene žaloby navrhovateľ dodal, že rozhodnutie súdu o pripustení/ nepripustení zmeny žaloby patrí len súdu. Súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a je výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu, ktorý o takomto návrhu rozhoduje. Súd je limitovaný len vyhodnotením toho, či doterajšie výsledky konania sú spôsobilé byť podkladom rozhodnutia aj o zmenenej žalobe, t. j. či nedôjde k nehospodárnosti v dôsledku nutnosti ďalšieho dokazovania (§ 28 ods. 1 a 2 CMP).

57. Odvolatelia ďalej vo svojom opravnom prostriedku nastoľujú otázku, aký význam malo pre určenie otcovstva požadované určenie, že práva a povinnosti zo súhlasného vyhlásenia rodičov nevznikli, teda negatívny určovací výrok a prečo súd najskôr trval na znaleckom dokazovaní a potom náhle od tohto dôkazu upustil, no práve pokiaľ by súd rozhodol len o určení otcovstva v prospech navrhovateľa, nastal by stav tzv. dvojotcovstva, bolo preto nevyhnutné primárne rozhodnúť aj o právnom úkone súhlasného vyhlásenia rodičov, ktorý by bol podkladom pre vyčiarknutie/výmaz zápisu otcovstva odporcu v rade 3/ z rodného listu maloletého dieťaťa. Ten sa uskutočnil podľa § 2 ods. 2 v spojení s § 13 ods. 1 zákona č. 154/1994 Z. z. v platnom znení o matrikách a k jeho zmene môže dôjsť len na základe rozsudku súdu (§ 24 a § 37 ods. 3 a 4 citovaného zákona). Vhodnosť rozhodnutia samostatným výrokom je daná s poukazom na nedostatočnosť vnútroštátnej právnej úpravy v takých prípadoch, keď sa určenia otcovstva domáha osoba, ktorá o sebe tvrdí, že je biologickým otcom maloletého dieťaťa a za situácie, kedy už otcovstvo k nemu bolo určené súhlasným vyhlásením, v dôsledku čoho bola iná osoba zapísaná ako právny otec v rodnom liste dieťaťa. V posudzovanom prípade navrhovateľ pristúpil k zmene rozsudového návrhu (petitu) s poukazom na procesnú obranu odporcov v rade 1/ a 3/, ktorí poukazovali na neprípustnosť žaloby o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov podľa aktuálneho ust. § 137 CSP. Z opatrnosti však navrhovateľ ponechal aj pôvodné znenie výroku o určení neplatnosti právneho úkonu, keďže vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/224/2016, vydaného už za účinnosti CSP, ako aj z uznesenia Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/127/2019-382 zo dňa 30.05.2019 vydaného v tejto veci a konštatácie okresného súdu na pojednávaní dňa 25.09.2019. Napadnutý medzitémny rozsudok výrokom

I. takéto určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov zamietol, pričom dôvody, na ktorých súd svoje rozhodnutie založil, sú vyčerpávajúco obsiahnuté v bode 51. a 62. napadnutého rozsudku.

58. Neobstojí ani námietka ohľadne údajného upustenia od vykonania znaleckého dokazovania prvoinštančným súdom. S ohľadom na hodnotové nastavenie CMP má síce vyšetrovací princíp súdu zásadný význam, ten však nemožno vnímať ako bezbrehú povinnosť súdu a možnosť účastníka úplne rezignovať na povinnosti uložené mu súdom a jeho povinnosť dôkaznú a tiež povinnosť poskytnúť súčinnosť v súvislosti s povinnosťou uloženou súdom. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku (bod 68.) vyplýva, aké opatrenia v súdnej veci vykonal okresný súd a aké úkony urobil znalec, aby znalecké dokazovanie úspešne prebehlo. V danej súvislosti súd prvej inštancie poukázal na obštrukčné správanie matky, t. j. odporkyne v rade 1/, ktorá sa opakovane vyhýbala splneniu povinnosti uloženej súdom dostaviť sa s maloletým Q. na odber vzorky DNA, čím by bolo bez pochybností preukázané, kto je otcom dieťaťa. Matka nepreberala zásielky, či už zo súdu alebo od znalca. Súd preto správne zdôraznil, že počas obdobia troch rokov vyčerpал všetky dostupné prostriedky, ktorými by zabezpečil odber vzorky DNA maloletého na vykonanie znaleckého dokazovania. Bránenie sa znaleckému dokazovaniu napovedá, že jediným motívom matky môže byť jej obava, že by sa preukázalo biologické otcovstvo navrhovateľa k maloletému dieťaťu.

Nadväzne okresný súd správne uzavrel, že pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutočného stavu veci, z výsluchu strán sporu, ako aj z predložených listinných dôkazov. Pri vykonávaní dokazovania súd hodnotí všetky dôkazy jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí vysvetlil, aké dôkazy považoval za zásadné, na základe vykonaného dokazovania posúdil vzťah matky a navrhovateľa, poukázal na dôkazy predložené navrhovateľom, ktorými vyvrátil tvrdenia matky o ich odlúčení v čase, kedy malo dôjsť k splodeniu maloletého, uzavrel, ktoré fotografie zachytávajú existenciu vzťahu medzi nimi, poukázal na e-mail matky z mesiaca 02/2015, v ktorom matka nepoprela biologické otcovstvo navrhovateľa, ďalšie listinné dôkazy - vyhlásenia spoločných známych navrhovateľa a matky, ktorí potvrdili, že o trvaní ich vzťahu vedeli a že tehotenstvo im oznámili obidvaja spoločne a podobne (bod 68. posledná veta a bod 69. napadnutého rozsudku). Zároveň konajúci súd vyhodnotil i nevierohodnosť právneho otca - odporcu v rade 3/, keď poukázal na jeho konanie a nepravdivosť jeho tvrdení ohľadne rozvodu s manželkou, spoluzitia s odporkyňou v rade 1/, všetko na základe iných skutočností z konaní vedených pod Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 30P/330/2010 a sp. zn. 30P/125/2022 a vyhodnotil jeho tvrdenia ako nepravdivé. Správny je preto záver okresného súdu, ktorý uzavrel, že aj v kontexte s uvedenou skutočnosťou je zrejme, že úmyslom odporcov v rade 1/ a 3/ bolo iba vylúčiť navrhovateľa z otcovstva k maloletému. Uvedené dôkazy, na ktoré poukázal okresný súd, vyvracajú tvrdenia odporkyne v rade 1/, o tom, že nikdy netvrdila, ani nijako neuznávala, že navrhovateľ je biologickým otcom maloletého Q.. Čo sa týka tvrdenia odporkyne o podaní trestného oznámenia v roku 2016 voči osobe navrhovateľa, navrhovateľ zdôraznil, že samotné podanie trestného oznámenia nepreukazuje, že by sa takéhoto činu aj dopustil. Podstatným je, ako sa trestné konanie vyvíjalo, či jej tvrdenia boli preukázané a či bol navrhovateľ uznaný vinným, či už súdom v trestnom konaní alebo príslušným orgánom v priestupkovom konaní za nebezpečné prenasledovanie, resp. iné nezákonné konanie, k čomu však nedošlo.

59. Bez právneho významu je tiež názor odvolateľov, že nie je normálne, aby sa mladý muž tak aktívne upál na vedenie nezmyselného súdneho konania a dávno si mohol za vyše sedem rokov vybudovať vzťah s inou ženou a mať s ňou rodinu. Celé správanie a postup navrhovateľa nasvedčujú postoj matky maloletého a jej cieľu - navrhovateľa v jeho snahe o určenie otcovstva úplne vyčerpať. Zrejme predpokladala, že navrhovateľ po takto dlhej dobe navrhovateľ už upustí od vedenia tohto konania. Nemožno si nevšimnúť, že dĺžku tohto konania spôsobili svojimi obštrukčnými úkonmi práve odvolatelia - odporcovia v rade 1/ a 3/. Všetky procesné úkony pred súdom prvej inštancie možno z ich strany klasifikovať síce ako zákonne prípustné, ale sledujúce jediný cieľ - oddialiť meritórne rozhodnutie vo veci. Obidvaja odvolatelia podávali mnohokrát návrhy, odvolania, sťažnosti, ktorým v konečnom dôsledku nebolo vyhovené (dovolenie nebolo prípustné, odvolaniam a sťažnostiam nebolo vyhovené ...), ale dosiahli mnohomasáčne až niekoľkoročné oddiaľovanie rozhodnutia vo veci samej. Ďalej navrhovateľ dodal, že okresný súd nedotváral žiadnu právnu úpravu, ale pri svojom rozhodovaní vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu, prezentovaného v uznesení sp. zn. 11Co/127/2019 zo dňa 30.05.2019 a tiež z judikovanej praxe Najvyššieho súdu SR. K nedostatku právomocí súdu určovať otcovstvo a povinnosti súdu konanie zastaviť, ako aj nedostatku inej legitímácie navrhovateľa, sa okresný súd vyjadril v bodoch 50. až 62. napadnutého rozsudku. Práve tu zdôvodnil, na základe čoho určoval otcovstvo a prečo toto konanie nezastavil. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov v Slovenskej republike pod R 68/2018. Významným sú v tomto smere závery, že ak by súd neuznal otcovi možnosť podať žalobu, došlo by k odmietnutiu spravodlivosti. Poukázal na čl. 8 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd, upriamil pozornosť na ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/492/2015 zo dňa 22.06.2016 a na vzťah k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Dohovoru o právach dieťaťa, zákonom Slovenskej republiky, na rozhodujúcu úvahu súdu o tom, či medzinárodné zmluvy poskytujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd ako vnútroštátne právo (body 58. a 59. rozsudku). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v tomto prípade má absolútnu prednosť najlepší záujem dieťaťa, ktorým je v tomto prípade právo dieťaťa poznať svojho biologického otca (bod 61. rozsudku). Postupoval podľa kritéria, ktoré je akcentované aj v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/492/2015, podľa ktorého otázka najlepších záujmov dieťaťa je kľúčovou pre vyriešenie v kolízii stojacich práv. V zmysle čl. 154c Ústavy SR, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré SR ratifikovala, boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku, majú prednosť pred zákonom a zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Teda je daný prípad, v ktorom sa rieši otázka, či Dohovor o právach dieťaťa má súd aplikovať, teda či má založiť prednosť pred aplikáciou zákona ako vnútroštátneho predpisu. Súd správne posúdil, že v danej veci je vnútroštátna úprava rigidná, a preto prihliadol na osobitnú povahu okolností daného prípadu, v danom prípade nebolo potrebné dať prednosť pred zákonom aplikácii vnútroštátnej právnej úpravy. Ochrana zákonnosti prejednávanej veci je určitým spôsobom zabezpečená aj účasťou prokurátora v konaní. Tento sa stotožnil s názorom, že na základe samotného výsluchu právneho otca - odporcu v rade 3/ bolo preukázané, že medzi právnym otcom - odporcom v rade 3/ a maloletým nie je vytvorené stabilné, bezpečné, harmonické, výchovné a rodinné prostredie. Dospel k presvedčeniu, že u matky sa jedná o situáciu, kedy si otca maloletého dieťaťa vybrala sama a s právnym otcom vykonala vyhlásenie až po podaní návrhu. Prokurátorovi sa javilo, že všetko nasvedčuje tomu, že tvrdenia navrhovateľa môžu mať opodstatnenie. Zdôraznil, že nestojí ani na strane navrhovateľa, ani na strane odporcov, no nemohol si nevšimnúť skutočnosť, že kedykoľvek v priebehu konania, ktoré trvá už nejaký čas, mohlo dôjsť k odstráneniu spornosti práva dieťaťa poznať svojho biologického otca. Matka tak neurobila, čo naznačuje tomu, že navrhovateľom tvrdené skutočnosti sú opodstatnené (pojednávanie 27.11.2019, 11.12.2019, bod 27. a 30 napadnutého rozsudku). Poukázal na to, že právny otec nejaví väčší záujem, nevytvára mu žiadne rodinné prostredie, stabilitu rodinného prostredia, na rozdiel od putatívneho otca, ktorý sa odo dňa narodenia maloletého domáha určenia otcovstva, vyslovil súhlas a tiež navrhol súdu, aby rozhodol v kontexte predností medzinárodného práva, ktoré, na rozdiel od slovenského právneho poriadku, poskytuje širší rozsah práv než práva vnútroštátne (pojednávanie 01.08.2022).

60. Navrhovateľ ako domnelý otec nemôže byť účastníkom konania o zapretie otcovstva, a preto jedinou zákonnou možnosťou, ktorou by mohol dosiahnuť zrušenie matričného zápisu iného muža ako otca dieťaťa, je rozhodnutie súdu s konštatáciou absolútnej neplatnosti právneho úkonu súhlasného vyhlásenia určenia otcovstva. Tým sa odstráni prekážka určenia otcovstva podľa druhej zákonnej podmienky a súd môže pristúpiť k určeniu otcovstva podľa tretej zákonnej podmienky. Samotný výrok je namieste, keďže odporca v rade 3/ je ako právny otec už zapísaný v rodnom liste dieťaťa (bod 57. napadnutého rozsudku). Nakoľko Zákon o rodine otázku platnosti právnych úkonov neupravuje, okresný súd správne primerane aplikoval ust. § 37 ods. 1, § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka (bod 65. až 69. rozsudku). Závery okresného súdu ohľadne preukázania úmyslu matky dieťaťa a odporcu v rade 3/ uviesť ako otca dieťaťa odlišnú od biologického otca s odkazom na vykonané dokazovanie sú pritom správne. Pokiaľ odvolatelia zhodne ako v štádiu pred súdom prvej inštancie, poukazujú na rozsudky iných okresných a krajských súdov a rozsudku v trestnom konaní, navrhovateľ zdôraznil, že tieto nie sú judikátmi, vychádzajú z iných skutkových okolností prípadu, posudzujú trestnoprávnu zodpovednosť, ako správne uviedol okresný súd, týmito rozhodnutiami nie je viazaný, ktorý naopak, poukázal na judikované rozhodnutie pod R 68/2018 (bod 61. napadnutého rozsudku).

61. Pokiaľ odvolatelia tvrdia, že pre zmenu zápisu otcovstva v rodnom liste sa vyžaduje výlučne predloženie právoplatného rozsudku o zapretí otcovstva a ak nedôjde k zapretiu, orgán nemôže zapísaného otca tzv. vymazať, nemožno s nimi súhlasiť. Už v časti tohto vyjadrenia navrhovateľ poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 154/1994 Z. z. v platnom znení o matrikách, na základe ktorých súd je povinný zasielať matričnému úradu oznámenia o rozhodnutiach alebo iných skutočnostiach, ktoré majú vplyv na zápis matriky, jeho zmenu alebo zrušenie (§ 24) na § 2 ods. 2, z ktorého je zrejmé, že čo sa do matriky najmä, teda nie výlučne, ako tvrdia odvolatelia, zapisuje a tiež na § 13 ods. 1 písm. c) a § 37 ods. 3.

62. Neobstoja ani tvrdenia odvolateľov, že zo strany vo veci konajúcej samosudkyne dochádzalo k zjavnej nerovnováhe k prístupu k jednotlivým účastníkom konania, ale aj k poskytnutiu procesných hmotnoprávných a iných faktických výhod navrhovateľovi navrhovateľ. V danej súvislosti odvolatelia neoznačili žiadne dôkazy na ich preukázanie. Bez ohľadu na to, že niektoré námietky sú identické

s námietkami, ktoré už boli krajským súdom posudzované v uznesení č. k. 11NcC/3/2021-695 zo dňa 24.05.2021, v ktorom JUDr. Michaela Perďochová nebola vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci, aj nové odvolateľmi uvádzané skutočnosti, navrhovateľ zásadne odmieta. Matka navrhovateľa sa 30.04.2021 a ani v žiaden iný deň totiž nenachádzala vo vozidle polície. Právna zástupkyňa navrhovateľa JUDr. Andrea Vladárová zároveň vyhlásila, že sa nikdy nenachádzala vo vozidle so zamestnancami ÚPSVaR, ani so znalcami. Navrhovateľ tiež poprel, že by sa spoločne s matkou osobne dostavil na ÚPSVaR, kde by mali vyprodukovať emotívnu scénu s negatívnymi vyjadreniami, pretože tak on, ale ani nikto z jeho rodiny nikdy nekontaktoval tretie osoby ani štátne orgány a v súčinnosti s políciou nevyvíjali žiaden nátlak a nikdy neboli na ÚPSVaR tak, ako to popisujú odvolatelia vo svojom opravnom prostriedku. Ich tvrdenia sú jednoznačne klamstvom. Tomu napokon nasvedčuje aj obsah spisového materiálu.

Bez povšimnutia nemôže ostať ani fakt, že odvolatelia v tomto smere nepredložili ani neoznačili žiadne dôkazy - dožiadanie na polícii za účelom označenia konkrétnych príslušníkov PZ, ich výsluch, výsluch znalca, pracovníkov ÚPSVaR, prípadne iné, ktoré by ich tvrdenia podporili. Účastník konania nemá len povinnosť tvrdenia, ale naň nadväzuje aj povinnosť dôkazu. Východiská, z ktorých je nevyhnutné pri vylúčení sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzať, už vyjadril Krajský súd v Žiline vo vyššie označenom uznesení v jeho bodoch 4. až 12. Z vyjadrenia sudkyne bod 10. označeného uznesenia vyplýva, že JUDr. Michaela Perďochová nemá žiaden vzťah ani k stranám sporu, ani k ich zástupcom a zúčastneným osobám. Ani po vydaní tohto uznesenia odvolatelia nepreukázali dôvody na vylúčenie zákonného sudcu, ktorý vec rozhoduje. Navrhovateľ má za to, že ani skutočnosti uvádzané odvolateľmi v tejto časti odvolania nezakladajú opodstatnenosť ich názoru, že by vo veci na súde prvej inštancie rozhodol vylúčený sudca.

63. Pokiaľ sa odvolatelia vyjadrovali k znaleckej úlohe stanovenej súdom či k osobe znalca, navrhovateľ zdôraznil, že zmyslom nariadeného znaleckého dokazovania bolo vyhodnotenie a zaujatie stanoviska znalca k otcovstvu navrhovateľa voči maloletému Q.. Znalcovi nemusela byť uložená samostatne znalecká úloha vykonať odborné vyšetrenie a analýzu materiálu (vzoriek DNA) navrhovateľa a odporcu v rade 2/, nakoľko poskytnutie súčinnosti neznamena len predložiť potrebnú dokumentáciu, listiny, vysvetlenia, ale tak, ako to bolo uložené súdom v uznesení z č. I. 551 zo dňa 16.12.2019 aj povinnosť na výzvu niečo vykonať alebo znášať. Táto povinnosť platí vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Rovnako námietka odporcu v rade 3/ voči znalcovi bola už posúdená a vyhodnotená ako nedôvodná v uznesení konajúceho súdu č. I. 577 spisu. Znalec sa vyjadril, že navrhovateľa nepozná, nikdy s ním pred 03.01.2020 nekomunikoval, prvýkrát s ním komunikoval pri potvrdení protokolárneho odberu. Uviedol, že sa nezdraví a ani si netykajú, o bydlisku navrhovateľa, ktoré mu bolo poskytnuté v uznesení o jeho ustanovení, vie iba na základe Google maps. Ani po vydaní uznesenia o nevyklúčení znalca zo dňa 04.03.2020 č. I. 577 neboli zistené a preukázané skutočnosti zakladajúce vylúčenie znalca a nedôvodnosť znaleckého dokazovania.

64. Navrhovateľ plne súhlasí s postupom okresného súdu pri vykonávaní dokazovania analýzou vzorky DNA. Súd svoj postup náležite a presvedčivo odôvodnil a reagoval na námietky odporcov v rade 1/ a 3/ v bode 70. napadnutého rozsudku s poukazom na vyšetrovaciu zásadu podľa § 35 a § 36 CMP a povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci a vykonať aj také dôkazy, ktoré účastníci nenavrhli, pričom zdôraznil, že aj v prípade nezloženia preddavku v súlade s vyšetrovacím princípom by tento dôkaz vykonal a tiež odôvodnil, prečo zaviazal na zloženie preddavku navrhovateľa. Vo väzbe na uvedené navrhovateľ poukázal na samotný význam procesnej lehoty, ku ktorej sa už okresný súd vyjadril v uznesení č. k. 4C/374/2015-648 zo dňa 13.01.2021. V prejednávanej veci je však nesporné, že navrhovateľovi bolo uznesením zo dňa 16.12.2019 č. k. 551 uložená povinnosť zaplatiť v lehote 3 dní sumu 450,00 Eur ako preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 03.10.2020 a navrhovateľ vykonal úhradu v súdom stanovenej lehote, keďže dňa 06.01.2020 bol štátny sviatok, posledný deň lehoty na vykonanie úhrady bol 07.01.2020. V tento deň si svoju povinnosť aj splnil.

65. Ak navrhovateľ uplatňuje svoje práva pred súdom v súlade so zákonom, t. j. domáha sa súdnej ochrany, nemôže byť výkon tohto práva považovaný za šikanózný. Odstrániť nežiadúci stav a absenciu právnej úpravy ohľadne nápravy prípadného nežiadúceho stavu, ktorý nastáva pri konflikte medzi právnym a biologickým otcom, musí požívať súdnu ochranu. Opak by bol v rozpore so základnými princípmi CSP, CMP i samotnej Ústavy SR. Navrhovateľ znovu poukázal na to, že sa pred súdom prvej inštancie už domáhal svojej ochrany už v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6C/79/2016, ktoré však bolo uznesením zo dňa 21.06.2017 zastavené z dôvodu prebiehajúceho konania na Okresnom súde Žilina sp. zn. 4C/374/2015, ktoré považoval za prekážku začatého súdneho konania, keď uzavrel, že určenie neplatnosti právneho úkonu sa bude posudzovať prejudiciálne v rámci rozhodovania o určení otcovstva predtým, než v konaní meritórne rozhodne.

66. Navrhovateľ tiež poprel, že by sa bol dopustil nejakého agresívneho či nátlakového konania voči viacerým osobám. Tomu nasvedčuje aj jeho vyjadrenie z 02.12.2019, predloženie fotodokumentácie na pojednávaní z 11.12.2019 a jeho vysvetlenia k tejto fotodokumentácii.

67. Pokiaľ odvolatelia v konaní nepreukázali svoje tvrdenia, že maloletý žil v harmonickom prostredí, ktoré mu vytvára biologická matka spoločne s právnym otcom a že sa o maloletého spoločne dôkladne starajú, neobstojí ich obrana prezentovaná v rámci odvolania. Práve naopak, na pojednávaní konanom dňa 27.11.2019 okresný súd vykonal dokazovanie k odporcovi v rade 3/ - právnemu otcovi, keď oboznámil návrh na rozvod jeho manželstva z konania vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 30P/330/2018, ktorý zobral právny otec späť, ako aj z konania vedeného na tom istom súde pod sp. zn. 30P/125/2022, z ktorého vyplynulo, že právny otec nevytvára s maloletým a matkou harmonické prostredie, ktoré v tomto konaní formálne deklarovali. Čo sa týka údajných zlých vzťahov, navrhovateľ sa k týmto vyjadroval v priebehu prvoinštančného konania a na vyvrátenie matkou tvrdených skutočností predložil do spisu fotodokumentáciu s vysvetľovaním časovej osi (bod 62. rozsudku str. 9 a 11 zápisnice).

68. Navrhovateľ poprel, že by bol kolízny opatrovník v tomto konaní pasívny. Práve naopak, tento vykonával osobné šetrenie, na základe neho podával správu do spisu (č. l. 158), zúčastňoval sa každého pojednávania a pokiaľ mu boli kladené otázky, odpovedal na ne.

69. Záverom navrhovateľ uviedol, že od narodenia dieťaťa po dobu niekoľkých rokov vedie konanie a úkony, ktoré musel prostredníctvom svojho zástupcu vykonávať, boli veľakrát z dôvodu neopodstatnených a nezmyselných obštrukčných podaní zo strany odporcov v rade 1/ a 3/. Žiadal preto, aby mu súd priznal trovy odvolacieho konania s poukazom na ust. § 255 CSP s použitím § 54 a § 55 CMP.

70. V podaní zo dňa 11.01.2023 navrhovateľ podal návrh na vydanie opravného uznesenia, keď navrhol opraviť zrejmu nesprávnosť vo výroku IV. s poukazom na § 224 CSP, kedy súd neuviedol, že o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu - o výživnom, zverení dieťaťa do starostlivosti, styku s otcom - bude rozhodovať až po právoplatnosti rozhodnutia k mal. Q. U.. Uvedené je však nesporné z obsahu celého medzitýmneho rozsudku a najmä z jeho odôvodnenia v bode 71.

71. Odporcovia v rade 1/ a 3/ vo svojej duplike zo dňa 06.02.2023 zopakovali svoju argumentáciu prezentovanú v štádiu odvolacieho konania, ktoré je obsahom ich odvolania.

72. Navrhovateľ vo svojej odvolacej duplike zo dňa 24.02.2023 rovnako zotrval na svojej predchádzajúcej argumentácii prezentovanej v priebehu prvoinštančného i odvolacieho konania. Zdôraznil, že nevykonanie znaleckého dokazovania bolo spôsobené výlučne z dôvodov na strane odporkyne v rade 1/, ktorá sa napriek vyčerpaniu všetkých zákonných prostriedkov zo strany súdneho znalca neposkytla súčinnosť a nepodrobila sa s dieťaťom znaleckému dokazovaniu. Ak preto účastník konania takto postupoval, musí znášať aj všetky s tým spojené procesné dôsledky. Postup okresného súdu bol preto správny a v súlade s rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva, že ak strana odmietne bez dôležitého dôvodu podrobiť sa vykonaniu znaleckého dokazovania metódou DNA analýzy a náprava sa súdu nepodarí zjednať ani postupom podľa § 101 a § 102 CSP (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/15/2003, uznesenie sp. zn. 6Cdo/224/2016), musí znášať dôsledky.

73. Ďalšie podania účastníkov a zúčastnených subjektov neboli v štádiu odvolacieho konania produkované.

74. Vzhľadom na to, že konanie v tejto veci začalo za účinnosti starého procesného kódexu (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov), ktorému zodpovedala aj terminológia účastníkov a prvoinštančného súdu v jeho priebehu, odvolací súd aplikujúci ust. § 395 ods. 1 a § 2 ods. 1 a 2 CMP vo svojom rozhodnutí prispôbil terminológiu novej právnej úprave, ktorá reguluje civilné mimosporové konanie (zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok) s použitím príslušných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

75. Pred svojím rozhodnutím odvolací súd postupom ust. § 382 CSP vyzval účastníkov a zúčastnené subjekty, aby sa v stanovenej lehote vyjadrili k novej aplikácii ust. § 137 písm. c) CSP a ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré neboli doposiaľ v tomto konaní súdom použité. Navrhovateľ a kolízny opatrovník maloletého odporcu v rade 2/ vo svojich vyjadreniach vyjadrili s aplikáciou uvedených zákonných ustanovení súhlas, naopak odporcovia v rade 1/ a 3/ s ňou nesúhlasili, zotrvávajú na svojej predchádzajúcej argumentácii. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline sa k možnému použitiu týchto právnych predpisov odvolacím súdom nevyjadril.

76. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie odporcov v rade 1/ a 3/ bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu podľa § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a toto rozhodnutie bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario)

vo výroku II. podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 CMP ako vecne potvrdil, vo výrokoch III. a IV. podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) a § 2 ods. 1 CMP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. 77. Vo vzťahu k potvrdzujúcej časti napadnutého rozsudku odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP). Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). S prihliadnutím na obsah dokazovania vykonaný okresným súdom popísaný v odôvodnení jeho rozsudku, krajský súd preto len doplnil dôvody napadnutého rozhodnutia. Uvedený postup odvolacieho súdu je v súlade s uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. IV. 350/2009 zo dňa 08.10.2009, podľa ktorého „...odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všetkých všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania“.

78. Z obsahu spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že predmetom tohto konania vedeného na Okresnom súde v Žilina pod sp. zn. 4C/374/2015 začatom 06.08.2015 bolo pôvodne len určenie otcovstva k maloletému Q. U. a úprava práv a povinností rodičov k tomuto maloletému dieťaťu. Navrhovateľ od začatia tohto konania tvrdí, že je biologickým otcom maloletého Q. U., nar. XX.XX.XXXX, z matky F. M. U., nar. XX.XX.XXXX. Po tom, ako Okresný súd Žilina v konaní sp. zn. 6C/79/2016, začatom 23.03.2016, predmetom ktorého bolo určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov rozhodol o jeho zastavení konania, z dôvodu litispendencie, ktorú vytvorilo práve aktuálne prebiehajúce konanie sp. zn. 4C/374/2015, reagoval navrhovateľ v tomto konaní rozšírením (zmenou) pôvodného návrhu tak, že žiadal, aby túto otázku riešil súd v tomto konaní. V podaní zo dňa 23.10.2019 (č. I. 465 - 470 spisu) preto navrhovateľ svoj pôvodný návrh zmenil, keď ho rozšíril o petit, v ktorom sa domáha aj určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov Okresný súd túto zmenu návrhu na pojednávaní dňa 11.12.2019 uznesením pripustil. Navrhovateľ sa teda domáha, aby súd (o.i.) vydal rozsudok, ktorý by bol podkladom pre „zrušenie, resp. výmaz“ zápisu odporcu v rade 3/ ako otca z rodného listu maloletého dieťaťa. K tomuto zápisu došlo postupom podľa § 91 ods. 2 Zákona o rodine, na základe právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia odporkyne v rade 1/ a odporcu v rade 3/, spísaného na Matričnom úrade Čadca dňa 10.08.2015, bezprostredne po tom, ako navrhovateľ cítiac sa biologickým otcom maloletého dieťaťa, sám vyzval odporkyňu v rade 1/ (t. j. matku maloletého) na takýto právny úkon. Zároveň sa navrhovateľ v tomto konaní domáha i určenia otcovstva k maloletému Q. U. a úpravy práv a povinností rodičov k tomuto maloletému dieťaťu. S prihliadnutím na predbežný právny názor konajúcej sudkyne prezentovaný na pojednávaní konanom dňa 01.08.2022 o tom, že navrhovateľ podľa § 137 písm. d) CSP nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia odporkyne v rade 1/ a odporcu v rade 3/, navrhovateľ svoj pôvodný návrh opätovne rozšíril o ďalší petit tak, že žiadal tiež určiť, že práva a povinnosti z právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k maloletému Q. U., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol spísaný na Matričnom úrade Čadca dňa 10.08.2015 účastníčkou v rade 1/ F. M. U., nar. XX.XX.XXXX a účastníkom v rade 3/ Q. X., nar. XX.XX.XXXX, nevznikli. Túto zmenu návrhu navrhovateľ formuloval s poukazom na aktuálnu právnu úpravu a ust. § 137 písm. c) CSP s odôvodnením, že je na súde, aby rozhodol, ktorý z navrhovaných výrokov (neplatnosť právneho úkonu alebo určenie, že práva a povinnosti z právneho úkonu nevznikli) bude považovať pri rozhodovaní vo veci samej za taký, ktorý zodpovedá zákonu. Navrhovateľ pritom poukázal na svoju skutkovú a právnu argumentáciu prezentovanú v konaní s tým, že okrem iného tvrdil i porušenie jeho práva na rodinný život, nielen práva dieťaťa. Konanie odporcov v rade 1/ a 3/ sa preto zásadným spôsobom prieči dobrým mravom a obchádza zákon. Účastníci tohto právneho úkonu nezamýšľali vyvolať tie právne účinky, ktoré Zákon o rodine s takýmto prejavom vôle spája, fakticky obišli zákon tým, že uznali cudzie dieťa za vlastné mužom, ktorý nie je jeho biologickým otcom, na čo však slúži iný inštitút, a to osvojenie. Tento úkon vykazuje znaky rozporu so základne všeobecne uznávanými a v spoločnosti panujúcimi morálnymi zásadami ohľadne vzťahov a konania medzi ľuďmi, akými sú práve rodičovské práva a povinnosti, práva dieťaťa poznať svoj pôvod a zosúladiť biologickú a právnu realitu, právo biologického otca na rodinný život. O to viac, pokiaľ súčasný stav medzi matkou, právnym otcom, biologickým otcom a najmä maloletým dieťaťom sa vôbec nejaví ako stav, že dieťa žije v stabilizovanom rodinnom prostredí s

právnym otcom. Biologický otec počas celého konania poukazoval na porušovanie jeho práva na rodinný život v zmysle čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Naopak, u maloletého, za daného stavu, ktorý od narodenia nežije so svojím právnym otcom, nemôže byť narušené jeho rodinné prostredie. Určením neplatnosti právneho úkonu a určením otcovstva biologického otca tak nemôže byť významným spôsobom zasiahnuté do práv maloletého. Nie je tak naplnená požiadavka, že by uvedené vykazovalo znaky porušenia najlepšieho záujmu dieťaťa. Túto zmenu návrhu na pojednávaní konanom dňa 01.08.2022 okresný súd uznesením pripustil.

79. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR uverejnené pod č. 52/2012 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ZSP 49/2007), v zmysle ktorého úvahu súdu v zmysle § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (aktuálne § 142 a § 143 CSP - poznámka odvolacieho súdu), či výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a je výsledkom vnútorného presvedčenia súdu a jeho myšlienkového postupu, správnosť tejto úvahy z hľadiska výskytu vady v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolací súd nemôže prehodnocovať (k tomu pozri nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 472/2014). Neobstojí preto argumentácia odvolateľov prezentovaná v ich opravnom prostriedku vo vzťahu k zmenám návrhu pripustených súdom prvej inštancie v tomto konaní.

80. Vo vzťahu k výroku II. napadnutého rozhodnutia odvolací súd primárne zdôrazňuje, že materiálny právny štát sa nezakladá na zdanlivom vydržiavaní práva či na formálnom rešpektovaní jeho obsahu spôsobom, ktorý predstiera súlad právne významných skutočností s právnym poriadkom. Každý návrh je súčasne nevyhnutné v okolnostiach danej veci posudzovať ako celok, pretože žalobný nárok netvorí len obsah petitu (čo je žiadané), ale i jeho skutkové odôvodnenie. Požiadavku, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha, nemožno vykladať reštriktívne tak, že by navrhovateľ bol povinný urobiť presný návrh znenia výroku rozsudku súdu, pretože v § 79 ods. 1 druhej vete O.s.p. sa navrhovateľovi neukladá formulovať návrh (výrok) rozsudku, ale iba to, aby sa z návrhu na začatie konania ako takého dalo zistiť, čoho sa navrhovateľ domáha. Zároveň je nutné dodať, že súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikáciu musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 192/2015).

81. Okrem toho treba mať na zreteli, že výpočet žalôb, s ktorými sa môže fyzická alebo právnická osoba obrátiť na súd, vymenovaných v § 137 CSP, nie je konečný. Tomu zodpovedá aj formulácia zákonodarcu zvolená v tomto zákonnom ustanovení, z ktorej vyplýva, že „žalobou možno požadovať, aby sa rozhodol najmä ...“. V takomto prípade je súd pri svojom rozhodovaní povinný prihliadať na legitímne očakávania žalobcu/navrhovateľa, ktoré mal v čase podania žaloby/návrhu na súd a tiež na princípy všeobecnej spravodlivosti ako jedného zo základných princípov civilného sporového/mimosporového konania.

82. Ako už bolo uvedené vyššie, v posudzovanej veci sa navrhovateľ, ktorý tvrdí, že je biologickým otcom odporcu v rade 2/, domáhal určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia odporkyne v rade 1/ a odporcu v rade 3/ o určení otcovstva voči maloletému odporcovi v rade 2/, a zároveň žiadal určiť, že práva a povinnosti správneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určení otcovstva k maloletému odporcovi v rade 2/, ktorý bol spísaný na Matričnom úrade Čadca dňa 10.08.2015 účastníčkou v rade 1/ F. M. U. a účastníkom v rade 3/ Q. X., nevznikli. Súd prvej inštancie vo svojom rozsudku výrokom I. zamietol návrh navrhovateľa na určenie neplatnosti právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určení otcovstva k maloletému Q. U., no výrokom II. určil, že práva a povinnosti z tohto právneho úkonu nevznikli. Ak teda v aktuálne posudzovanom prípade súd prvej inštancie rozhodol o žalobe o určenie neplatnosti právneho úkonu jej zamietnutím, čím vyriešil tým len „konkurenciu dvoch petitov návrhu navrhovateľa“ smerujúcich fakticky k dosiahnutiu toho istého cieľa v zmysle judikatúry vzťahujúcej sa k ust. § 137 písm. c) a d) CSP tak, že uprednostnil vyhovieť jeho návrhu v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP, keď dospel k záveru, že v dôsledku nadobudnutia právoplatnosti výroku II. jeho rozsudku sa odporca v rade 2/ stane právne voľným dieťaťom, ku ktorému bude možné následne určiť otcovstvo súdom podľa § 94 ods. 1 a 2 Zákona o rodine.

83. Odvolací súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade sa jedná o určovací žalobu podľa § 137 písm. d) CSP. V danom prípade však nie je vylúčené, aby navrhovateľ podal na súd i návrh o neplatnosť právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia rodičov o určení otcovstva k maloletému dieťaťu podľa § 137 písm. c) CSP. Výrok II. napadnutého rozsudku však len iným vyjadrením absolútnej neplatnosti právneho úkonu, ktorého sa navrhovateľ v tomto konaní od počiatku domáha, ktorého cieľom je podkladom pre „zrušenie, resp. výmaz“ zápisu odporcu v rade 3/ ako otca z rodného listu maloletého dieťaťa.

84. V tejto súvislosti odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 zo dňa 31.10.2017, v zmysle ktorého Zákon o rodine ako hmotnoprávny predpis nie je špeciálnou právnou úpravou k Občianskemu súdnemu poriadku (aktuálne Civilnému sporovému poriadku), ktorý je procesným predpisom. Zákon o rodine v ustanovení § 110 umožňuje podporné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sa použijú vtedy, ak Zákon o rodine určitú otázku neupravuje alebo ju upravuje neúplne. Keďže Zákon o rodine otázku platnosti právnych úkonov, akým je aj súhlasné vyhlásenie rodičov o otcovstve, neupravuje, treba potom použiť príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, t. j. možno primerane použiť tiež ustanovenia § 37 ods. 1, § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka. Tak právna teória ako aj súdna prax nevylučujú možnosť domáhať sa v civilnom konaní určenia neplatnosti súčasného vyhlásenia rodičov o otcovstve, pokiaľ by neboli náležitosti vyhlásenia právneho úkonu v zmysle § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka splnené, resp. ak by obaja rodičia vedeli, že muž, ktorý takéto vyhlásenie učinil, nie je jeho biologickým otcom. Odvolací súd opätovne pripomína, že súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel tohto ktorého záujmu chráneného príslušnou normou.

85. Neplatnosť právneho úkonu uvedená v ust. § 39 Občianskeho zákonníka má povahu absolútnej neplatnosti. Vo všeobecnej rovine možno povedať, že neplatný právny úkon, ktorý nemá niektorú z náležitostí, ktoré zákon pod sankciou neplatnosti právneho úkonu vyžaduje. Pritom Občiansky zákonník pojem „absolútna neplatnosť“ nepoužíva. Používa len termín „neplatnosť“, preto platí, že pokiaľ je nejaká vada právneho úkonu sankcionovaná neplatnosťou (a nejde pritom o niektorý z prípadov relatívnej neplatnosti), ide o absolútne neplatný právny úkon (pozri napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 796/2016-65 z 22. júna 2017). Súčasne netreba opomínať fakt, že absolútna neplatnosť právneho úkonu pôsobí voči každému a súd na ňu prihliada ex officio a túto nemožno odstrániť ratihabíciou ani konvalidáciou. Zároveň absolútna neplatnosť sa nepremičuje.

86. Pod obchádzaním zákona je treba rozumieť stav, keď právny úkon nie je v priamom rozpore so zákonom, ale svojimi účinkami a najmä svojím účelom, jeho cieľ a zmysel (ratio legis) obchádza, teda ak konajúci daným úkonom síce nekoná v rozpore s konkrétnym ustanovením zákona, ale v skutočnosti sleduje využiť právnú úpravu a fakticky svojimi účinkami daný úkon odporuje zákonu, a to za použitia inak dovolených prostriedkov, avšak samotný výsledok úkonu sa javí ako nedovolený a zákonom nepredpokladaný. Takéto konanie je označované ako konanie in fraudem legis, charakteristické tým, že predstavuje postup, keď sa niekto chová formálne podľa práva, ale tak, aby zámerné dosiahol výsledok právnou normou zakázaný alebo nepredvídaný a nežiaduci (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/163/2008). S prihliadnutím na individuálne okolnosti prejednávanej veci zistené dokazovaním pred súdom prvej inštancie (popísané v odôvodnení napadnutého rozsudku) nemožno preto prisvedčiť odvolateľom, že toto konanie pre nedostatok podmienok konania nemalo pokračovať a malo byť podľa ust. § 109 CMP, resp. ešte skôr podľa § 108 O.s.p. zastavené. Bolo by totiž v rozpore s princípmi materiálneho právneho štátu, aby procesný predpis bránil súdu v nastolení spravodlivosti v podobe vydania meritórneho rozhodnutia za účelom ochrany ohrozených alebo porušených subjektívnych práv účastníka (navrhovateľa).

87. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že výrok rozsudku okresného súdu, ktorý návrh navrhovateľa na určenie, že právny úkon súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k maloletému Q. U. je neplatný, zamietol, ktorý nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť, nevytvoril prekážku veci rozsúdenej podľa § 230 CSP, keďže predchádzajúcim výrokom I. rozsudku bola určujúca žaloba zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. Nie je totiž prekážkou novej určovacej žaloby, ak dôvodom zamietnutia bol nedostatok naliehavého právneho záujmu (pozri napr. R 15/2005).

88. K prípustnosti žaloby o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení I. ÚS 340/2023-35 zo dňa 15. júna 2023, v ktorom rozhodol o ústavnej sťažnosti sťažovateľky podanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 8CoP/204/2021-1364 zo dňa 28. februára 2022 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/194/2022 z 29. novembra 2022 tak, že takáto žaloba je ústavne akceptovateľná. Rovnako v označenom prípade sa žalobca okrem žiadaného určenia neplatnosti právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov domáha tiež určenia otcovstva k maloletému dieťaťu.

89. Odvolací súd konštatuje jednoznačnosť a zrozumiteľnosť odôvodnenia rozsudku okresného súdu v bodoch 52. až 67. jeho odôvodnenia, stotožňujúc sa s jeho právnym názorom, že určenie otcovstva súhlasným vyhlásením odporkyne v rade 1/ a odporcu v rade 3/ v danom prípade obchádza zákon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Zároveň odvolací súd nezistil vady vážnosti prejavenej vôle a rozpor s § 37

ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože u odporcov v rade 1/ a 3/ išlo o pohnútku, a nie o otázku vážnosti prejavenej vôle, pričom pohnútkou bolo zabrániť určení otcovstva pravdepodobnému biologickému otcovi (navrhovateľovi). Účelové súhlasné vyhlásenie o určení otcovstva je praktickou zameranou proti pravdepodobnému biologickému otcovi, ktorá nemôže byť v záujme maloletého dieťaťa, pokiaľ odporca v rade 3/ neposkytuje maloletému Q. riadnu otcovskú starostlivosť. Zohľadňujúc odvolateľmi akcentovaný záujem maloletého odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že odporcovia v rade 1/ a 3/ nepreukázali existenciu fungujúceho rodinného prostredia, a teda nemohlo dôjsť k zásahu do ich súkromného a rodinného života. K tvrdeniu odvolateľov, že okresný súd sa nezaoberal tým, čo by bolo v záujme maloletého dieťaťa, preto nie je možné prisvedčiť.

90. K tomu odvolací súd dodáva, že na záujem dieťaťa nie je možné nazeráť jednostranne len skrz toho, čo sa z pohľadu odvolateľov javí byť pre dieťa najlepšie, ale je vhodné aspoň pripustiť, že v záujme dieťaťa by mohlo byť poznanie biologického rodiča, resp. sa dozvedieť, ktorý z domnelých otcov je jeho skutočným otcom ako dôležitej súčasť jeho vlastnej identity. Právo poznať vlastnú identitu, z ktorého vyplýva i právo poznať svojich príbuzných, tvorí neoddeliteľnú súčasť pojmu „súkromný a rodinný život“ (pozri rozsudok ESLP vo veci Jäggi c/a Švajčiarsko, č. 58757/00 z 13.07.2006). Ďalšia judikatúra ESLP (napr. Pavlík c/a Slovensku č. 10699/05 z 10.10.2006; Shofman c/a Rusku č. 74826/01 z 24.11.2005; Novotný c/a Českej republiky č. 16314/13 zo dňa 07.06.2018) sa (napriek odlišnosti skutkových okolností jednotlivých vecí) zhoduje v preferencii toho, aby sa v oblasti určovania rodičovstva zosúladiła biologická realita s právnym stavom. Odvolateľmi akcentovaný záujem na stabilite doterajšieho právneho vzťahu, resp. právnej istoty, v ktorej maloletý od svojho narodenia žije, je nepochybne dôležitý, no okresný súd ho v tomto konaní vyvažoval už uvedeným právom maloletého dieťaťa a tiež právom otca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života. Konajúci súd konštatoval, že otvorenie možnosti skúmania, či je navrhovateľ jeho skutočný otec maloletého, má význam a je v záujme maloletého i navrhovateľa jednak vzhľadom na okolnosti neplatnosti súhlasného vyhlásenia odporcov v rade 1/ a 3/ zistené vykonaným dokazovaním, ako aj preto, že prakticky od narodenia maloletý Q. vyrastal bez otca. Odporcovia v rade 1/ a 3/ len zhodne tvrdili, že odporca v rade 3/ sa s dieťaťom stretáva, že mu prispieva na jeho výživu. Ich bližšie kontakty, fotografie o trávení spoločného času a pod. však do spisu nepredložili. Z vykonaného dokazovania tiež vyplýva, že odporcovia v rade 1/ a 3/ nikdy nežili, ani doposiaľ nežijú v spoločnej domácnosti, t. j. netvoría kompletnú rodinu. Tvrdenie odporcu v rade 3/, že po vyriešení vzťahov s manželkou bude riešiť svoje ďalšie spolužitie s odporkyňou v rade 1/ sa tiež preukázali ako nepravdivé, keďže zo spisu Okresného súdu Žilina sp. zn. 30P/125/2022 síce vyplýva, že ešte dňa 11.07.2022 on sám podal na súd návrh na rozvod manželstva, v ktorom uviedol, že od roku 2018 nežije s manželkou v spoločnej domácnosti, pretože odvtedy žije s novou partnerkou, s ktorou majú spoločnú dcéru. Z obsahu spisu tak nerezultovali žiadne sociálne väzby medzi odporcom v rade 3/ a maloletým dieťaťom, a teda absentoval súlad medzi právnym otcovstvom odporcu v rade 3/, založeným na právnej domnienke a rodičovstvom sociálnym (pozri bod 62. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

91. Pokiaľ aj odvolatelia poukazovali na rozhodnutia iných všeobecných súdov, odvolací súd poukazuje na ust. § 193 CSP, z ktorého vyplýva viazanosť súdu inými rozhodnutiami. Je zrejmé, že odvolateľmi označené rozhodnutia takými rozhodnutiami nie sú. Práve naopak, súd prvej inštancie a aj odvolací súd pri svojom rozhodovaní rešpektovali rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít, keďže vychádzali z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd relevantných aj pre rozhodovanie v tejto veci.

92. Odvolací súd však vo svojom rozhodnutí modifikoval výrok II. napadnutého rozsudku tak, že ho precizoval, pretože iba súd, ktorý pozná právo, rozhoduje o tom, ako bude výrok jeho rozhodnutia formulovaný, aby bol aj materiálne vykonateľný, takže návrhom navrhovateľa na znenie tohto výroku nie je viazaný, avšak pri formulácii výroku odvolací súd dbal na to, aby z obsahového hľadiska celého návrhu vyjadroval to, čoho sa navrhovateľ návrhom na začatie konania domáhal (pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS/72/2015-29 zo dňa 7. októbra 2015). Podľa platných právnych predpisov pre zmenu zápisu otcovstva v knihe narodení (t. j. v rodnom liste dieťaťa) na matričnom úrade totiž postačuje nielen predloženie právoplatného rozsudku o zapretí otcovstva, ako to nesprávne tvrdia odvolatelia, ale tento správny orgán je povinný vykonať zmenu zápisu, vrátane výmazu otca z rodného listu dieťaťa aj na základe iného právoplatného rozhodnutia súdu (napr. rozsudku o určení neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov, prípadne o určení, že práva a povinnosti z takéhoto právneho úkonu nevznikli). V oboch prípadoch sa teda jedná o rozhodnutie, ktoré je podkladom na

zmenu zápisu otca maloletého, resp. zrušenie tohto zápisu v rodnom liste maloletého dieťaťa vedeného matrikou.

93. Rozhodnutiu odvolacieho súdu v aktuálne posudzovanom prípade nebránil ani fakt, že súd prvej inštancie nesprávne označil svoje rozhodnutie ako medzitýmny rozsudok v zmysle ust. § 214 CSP. Pokiaľ súd prvej inštancie rozhodoval v tejto veci, jedná sa o objektívnu akumuláciu viacerých nárokov uplatnených v návrhu na začatie konania, a to a/ určenia neplatnosti právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia rodičov, b/ určenia, že práva a povinnosti z právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k maloletému odporcovi v rade 2/, ktorý bol spísaný na Matričnom úrade Čadca dňa 10.08.2015 odporkyňou v rade 1/ F.. M. U. a odporcom v rade 3/ Q. X., nevznikli a tiež c/ určenia otcovstva k maloletému Q. U., s ktorým je ex lege spojené aj konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletého dieťaťa (§ 110 CMP). Je zrejmé, že v danom prípade určenie otcovstva nie je základom nároku, na čo správne poukázali aj odvolatelia vo svojom opravnom prostriedku. V danom prípade výrokmi I. a II. okresný súd rozhodol o samostatných nárokoch uplatnených navrhovateľom v jeho návrhu na začatie konania, a teda jedná sa o konečné rozhodnutie vo veci samej. O výroku III. napadnutého rozhodnutia však nemožno hovoriť, že by určenie otcovstva k maloletému dieťaťu predstavovalo medzitýmny rozsudok, ktorým súd rozhodol o základe alebo dôvode návrhom uplatneného procesného nároku, prípadne, že sa jedná o medzitýmny rozsudok o prejudiciálne pôsobiacom práve. V danom prípade okresný súd tiež meritórne rozhodol, ale len o určení otcovstva k maloletému a toto svoje rozhodnutie označil ako medzitýmny rozsudok, to napriek tomu, že zákon takúto možnosť nepripúšťa, pretože z ust. § 110 CMP jednoznačne vyplýva obligatórne spojenie konania o určenie otcovstva s konaním o výkone rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého. Neobstojí preto ani argumentácia navrhovateľa, že takto možno konať napríklad aj v konaní o rozvod manželstva, ktoré je tiež spojené s rozhodnutím o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode (§ 100 CMP). Toto tvrdenie napokon v nasledujúcej vete vyvracia aj sám navrhovateľ, kde uvádza, že „ ak je rozvod právoplatne skončený,“ neznamená to, že sa nemôže ďalej v odvolacom konaní prejednávať úprava práv a povinností k maloletým deťom. To je však úplne iná procesná situácia, keď súd prvej inštancie rozhodol o celom predmete konania (t. j. o rozvode manželstva a o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode) a v jednej jeho časti, t. j. do výroku o rozvode manželstva, nebolo podané odvolanie, a preto sa rozsudok okresného súdu stal v tejto časti právoplatný.

94. Vo väzbe na vyššie uvedenú argumentáciu odvolacieho súdu, s prihliadnutím na objektívnu kumuláciu nárokov uplatnených navrhovateľom v jeho návrhu na začatie konanie nemôže potom obstať námietka odvolateľov nedostatku aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa v tomto konaní vo vzťahu ku všetkým výrokom napadnutého rozsudku, či nedostatku pasívnej vecnej legitímácie odporcu v rade 3/, ktorý bol účastníkom právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov, ktorý je/bol predmetom tohto konania (pozri výrok II. a pôvodne aj výrok I. napadnutého rozsudku).

95. Neobstojí ani námietka odporkyne v rade 1/ o tom, že vo veci rozhodovala vylúčená sudkyňa. Predovšetkým je nutné zdôrazniť, že Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 11NcC/3/2021-695 zo dňa 24. mája 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2021, rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Žilina JUDr. Michaela Perďochová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na označenom súde pod sp. zn. 4C/374/2015, keď na základe námietky zaujatosti vznesenej odporcami v rade 1/ a 3/ nadriadený súd konštatoval, že skúmajúc subjektívne aj objektívne hľadiská nestrannosti, nezistil naplnenie predpokladov v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP zakladajúci odôvodnenú pochybnosť o nezaujatosti sudkyne určenej rozvrhom práce, a preto JUDr. Michaelu Perďochovú nevylúčil z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Pokiaľ matka možné dôvody nezaujatosti vo veci konajúcej zákonnej sudkyne vyvodzovala aj z „okolností nariadeného znaleckého dokazovania“ a procesného postupu súdu vo veci samej, nadriadený súd zdôraznil, že predmetné okolnosti nie sú a ani nemôžu byť dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania súdnej veci (viď § 49 ods. 3 CSP). Napokon ani samotná zákonná sudkyňa nevzhladla žiadnu okolnosť, pre ktorú by mala byť z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčená.

96. V podanom odvolaní odporkyňa v rade 1/ svoju námietku zaujatosti voči menovanej sudkyňi opätovne odôvodnila výlučne okolnosťami, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudkyne a jej rozhodovacej činnosti. Odporkyňa v rade 1/ pritom na preukázanie svojich tvrdení nepredložila do spisu a ani neoznačila žiadne dôkazy - napr. dožiadanie na políciu za účelom označenia konkrétnych príslušníkov PZ, ich výsluch, výsluch znalca, pracovníkov ÚPSVaR, prípadne iné, ktoré by ich tvrdenia o zaujatosti JUDr. Perďochovej podporili. Účastník konania nemá len povinnosť tvrdenia, ale naň nadväzuje aj povinnosť dôkazná. Súčasne navrhovateľ všetky tvrdenia odporkyne v rade 1/ vo vyjadrení k odvolaniu výslovne poprel. Netreba pritom opomínať fakt, že práve obštrukčné chovanie odporkyne v rade 1/ (a tiež odporcu v rade 3/) v priebehu celého tohto konania viedlo

menovanú sudkyňu k tomu, že v snahe meritórne rozhodnúť o celej prejednávanej veci, vykonala vhodné opatrenia na ich realizáciu. Napriek tomu matka sa realizácii vykonania dokazovania analýzou DNA maloletého dieťaťa naďalej bráni.

97. Rovnako neobstojí ani tvrdenie matky, že navrhovateľ v lehote určenej súdom nezložil preddavok na vykonanie znaleckého dokazovania, a preto v zmysle ust. § 253 ods. 3 CSP okresný súd tento dôkaz nemal vykonať. Ako správne poukázal navrhovateľ vo svojom vyjadrení zo dňa 10.01.2023, uznesením č. k. 4C/374/2015-551 zo dňa 16.12.2019 mu bola konajúcim súdom uložená povinnosť zaplatiť v lehote 3 dní sumu 450,00 Eur ako preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 03.01.2020, pričom v stanovenej lehote navrhovateľ vykonal úhradu dňa 07.01.2020, keďže 06.01.2020 bol štátny sviatok (§ 121 ods. 4 CSP).

98. Odvolací súd pritom nepopiera, že v tomto konaní došlo zo strany súdu prvej inštancie k viacerým procesným pochybeniam, ktoré v tomto štádiu konania už ani nemožno odstrániť, a to ani za situácie, ak by odvolací súd nariadil v prejednávanej veci pojednávanie. Účelom civilného sporového i mimosporového konania je však spravodlivá a účinná ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb. O ochrane je možné hovoriť len vtedy, pokiaľ súd v konaní umožní presadiť skutočne existujúce, nie však fiktívne subjektívne práva a povinnosti.

99. Súčasne odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán účastníkov. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo výrokom II. návrhu navrhovateľa vyhovel, pričom ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých vykonaných dôkazov s prihliadnutím na individuálne okolnosti prejednávanej veci. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán. V súdnej veci však okresný súd vo vzťahu k výroku II. svoje rozhodnutie podrobne a zákonným spôsobom odôvodnil. S prihliadnutím na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky odporcov v rade 1/ a 3/ k tejto časti napadnutého rozhodnutia ako nedôvodné a pri súčasnom nezistení nedostatkov v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku II. vo veci samej podľa § 387 ods. 1 CSP s použitím § 2 ods. 1 CMP ako vecne správny potvrdil.

100. Nadväzne je však vo vzťahu k výroku III. napadnutého rozsudku nutné uviesť, že otcovstvo sa určuje na základe domniek otcovstva ustanovených v Zákone o rodine súhlasným vyhlásením rodičov alebo rozhodnutím súdu. Otcovstvo sa určuje na základe troch domniek. Domnienky nastupujú vždy v poradí od prvej po tretiu, pričom platí, že ak skoršia domnienka svedčí jednému mužovi, nie je možné, aby sa prihliadalo na v poradí ďalšiu domnienku, ktorá svedčí inému mužovi. Na to, aby súd určil otcovstvo k maloletému dieťaťu v zmysle tretej domnienky otcovstva, ktorým je obligatórne spojené konanie o výchove a výžive maloletého dieťaťa (resp. o úprave rodičovských práv a povinností), je však nutné, aby otec aktuálne zapísaný v rodnom liste maloletého Q. U. už nebol zapísaný. Možno teda uzavrieť, že až po právoplatnom rozhodnutí súdu o neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov podľa § 91 Zákona o rodine môže súd rozhodovať o určení otcovstva k maloletému dieťaťu podľa § 94 Zákona o rodine. Práve z uvedeného dôvodu a tiež s prihliadnutím na rozdielny okruh účastníkov konania vo vzťahu k jednotlivým nárokom uplatneným návrhom na začatie konania (tento je iný k nárokom I., II. a iný k nároku III.) ako aj s prihliadnutím na dlhodobu obštrukčnú správanie odporcov v rade 1/ a 3/ v tomto konaní bolo vhodné v súlade so zásadou hospodárnosti konania objektívnu kumuláciu, ktorá vznikla aktivitou navrhovateľa, riešiť konajúcim súdom vydaním uznesenia o vylúčení veci (III. nároku) na samostatné konanie.

101. Vo vzťahu k námietke odvolateľov o nevykonaní dokazovania, ako aj o námietkach odporkyne v rade 1/, že okresný súd nemal v predmetnej veci vykonávať dokazovanie analýzou DNA, či výške výživného na maloleté dieťa navrhovaného navrhovateľom je nutné zdôrazniť, že tieto otázky budú relevantné v nadväzujúcom konaní o určení otcovstva a o výkone rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého a preto sa touto ich argumentáciou odvolací súd v tomto štádiu konania bližšie nezaoberal. Až následne v ďalšom štádiu prvoinštančného konania súd posúdi všetky

skutočnosti relevantné k tejto časti predmetu konania. Takéto dokazovanie preto odvolací súd vyhodnotil ako dokazovanie nad rámec aktuálneho konania, ktorého predmetom primárne bolo posúdenie, či zo strany odporcov v rade 1/ a 3/ došlo/nedošlo k účelovému vytvoreniu právnej prekážky pre konanie o určenie otcovstva. Samotné konanie o určenie otcovstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému bolo len navrhovateľom spojené do jedného konania, avšak aktuálne, pokiaľ nie je právoplatne rozhodnuté o výroku II. napadnutého, je rozhodnutie okresného súdu v otázke určenia otcovstva voči maloletému dieťaťu predčasné a odporuje ust. § 94 ods. 1 Zákona o rodine.

102. Nesprávny postup súdu prvej inštancie v takomto rozsahu by nemal naprávať odvolací súd, ktorý je spravidla určený na to, aby náležite vykladal a aplikoval právo v opravných konaniach. Účelom fungovania opravného súdu je na kvalitatívne vyššej úrovni na základe opravných prostriedkov preskúmať, či sa na súde prvej inštancie dosiahol účel civilného mimosporového konania vyjadrení v čl. 1, 4 a 6 CMP v spojení s čl. 46 a nasl. Ústavy SR a nie nahrádzať podstatné pochybenia v postupe prvoinštančného súdu. Už len vzhľadom na uvedené dôvody, bez toho, aby sa odvolací súd bližšie zaoberal konkrétnosťami či inými dôvodmi odvolania odporcov v rade 1/ a 3/, napadnuté rozsudok vo výroku III. a tiež v závislom výroku IV. o trovách konania podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

103. V ďalšom konaní súd prvej inštancie rozhodne o určení otcovstva a o výkone rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého dieťaťa a po doplnení dokazovania zistí aj skutočnosti potrebné pre rozhodnutie súdu o zverení maloletého dieťaťa do výchovy toho-ktorého rodiča a tiež riadne vyhodnotí schopnosti, možnosti oboch rodičov podieľať sa na výžive maloletého dieťaťa a ich majetkové pomery (§ 62 ods. 2 veta prvá a § 75 ods. 1 Zákona o rodine). Tieto bude zisťovať aj v kontexte s námietkami a argumentáciou produkovanou rodičmi maloletého v priebehu celého konania. Zároveň súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu objasní a zhodnotí rozsah odôvodnených potrieb maloletého Q. a za tým účelom vykoná dokazovanie (prípadne toto aj zopakuje) v súlade s ust. § 188 a § 195 a nasl. CSP (najmä § 204 CSP) a tiež umožní účastníkom konania vyjadriť sa k dôkazom (§ 182 CSP). Po objasnení skutočného stavu v potrebnom rozsahu súd prvej inštancie opätovne vec právne posúdi v zmysle už spomenutých zásad a vo veci nanovo rozhodne s tým, že v ďalšom konaní je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným vyššie (§ 391 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 CMP). Následne okresný súd vydá aj meritórne rozhodnutie, ktoré riadne odôvodní postupom v súlade s ust. § 220 CSP a § 2 ods. 1 CMP.

104. V dôsledku zrušenia napadnutého rozsudku v meritórnej časti - výroku III., odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie aj v závislom výroku IV. o trovách konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie i v tejto časti.

105. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie opätovne rozhodne o trovách prvoinštančného konania a v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP a § 58 CMP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje aj na ust. § 57 CMP, ktoré výslovne upravuje spôsob rozhodovania súdu o trovách konania v civilnom mimosporovom konaní.

106. Vo zvyšnej časti, t. j. vo výroku I. o zamietnutí návrhu navrhovateľa, ktorý sa domáhal určenia, že právny úkon súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k maloletému Q. U., je neplatný, zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím.

107. Podľa § 224 CSP súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní, počítaní, ako aj iné zjavné nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí subjektom konania.

108. Zároveň odvolací súd konštatuje, že označenie predmetu konania v napadnutom rozhodnutí po zmenách návrhu na začatie konania pripustených konajúcim súdom nezodpovedá predmetu konania uvedenému v jeho záhlaví. Odstránenie tejto zrejmej nesprávnosti preto odvolací súd v súlade s článkom 4 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku s použitím § 224 CSP nariadil konajúcemu súdu realizovať vydaním opravného uznesenia v znení špecifikovanom vo výroku tohto rozhodnutia.

109. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie

podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti / Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.